

ՀՀ ԳԱԱ Վ. Համբարժումյանի անվ.
Բյուրականի աստղադիտարանի
գիտական և գիտակազմակերպական
գործունեության հաշվետվություն
2018

13 դեկտեմբերի 2018, Բյուրական

Գիտությունն աշխարհում

SJR Scimago Journal & Country Rank:

<https://www.scimagojr.com/countryrank.php>

1996-2017

All subject areas Physics & Astronomy Astronomy & Astrophysics

1. USA
2. China
3. UK
4. Germany
5. Japan
6. France
7. Canada
8. Italy
9. India
10. Spain

1. USA
2. China
3. Japan
4. Germany
5. France
6. UK
7. Russia
8. Italy
9. India
10. South Korea

1. USA
2. Germany
3. UK
4. France
5. Italy
6. Russia
7. Spain
8. China
9. Japan
10. Canada

Հայաստանի տեղն աշխարհում

All subject areas

Armenia – 86

Physics and Astronomy

Armenia – 58

Astronomy and Astrophysics

Armenia – 39

Biochemistry, Genetics and Molecular Biology

Armenia – 91

Chemistry

Armenia – 74

Computer Science

Armenia – 39

Mathematics

Armenia – 72

Arts and Humanities

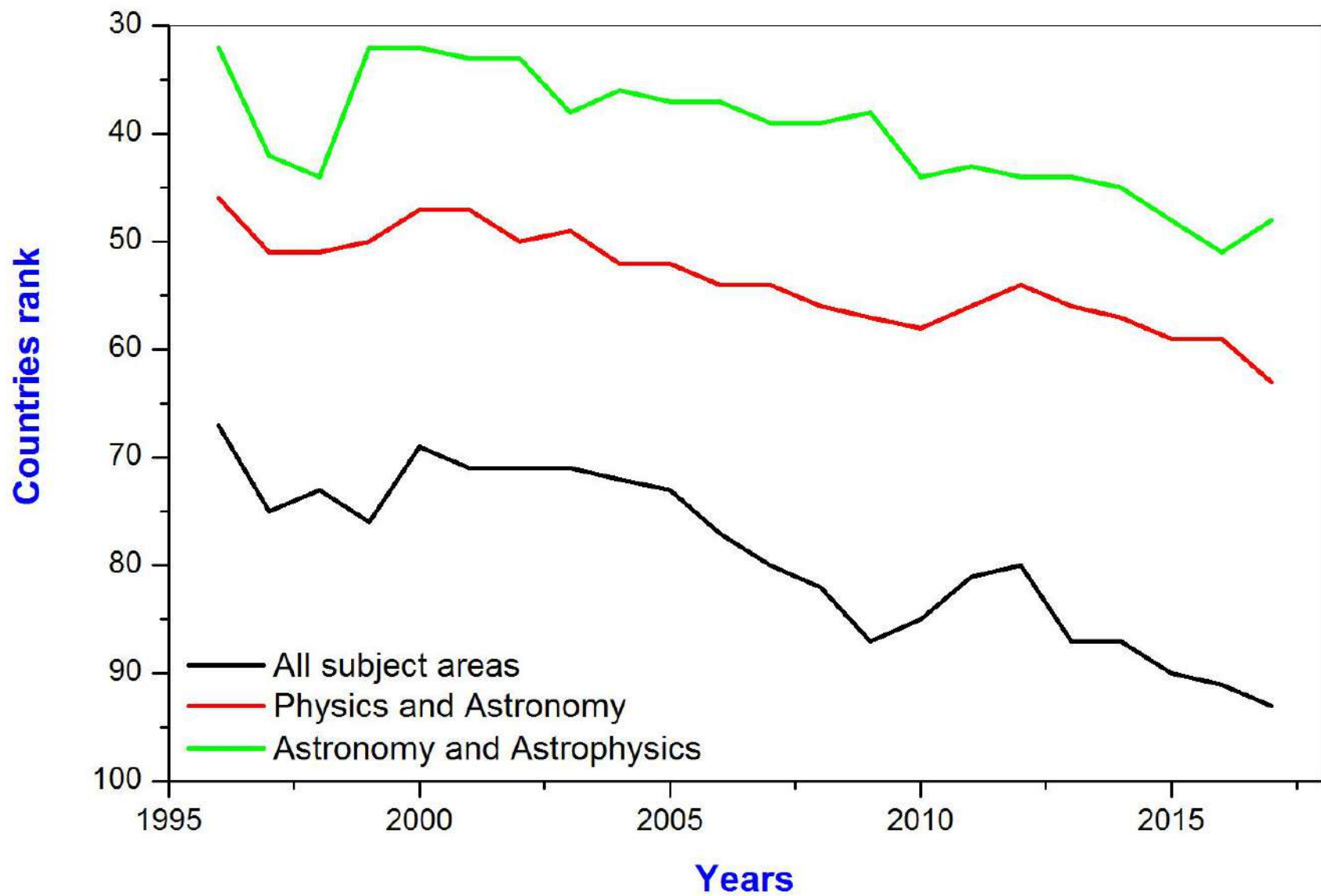
Armenia – 94

Social Sciences

Armenia – 104

Երկրներն ըստ աստղագիտության

1. USA	14. India	27. Ukraine
2. Germany	15. Switzerland	28. Taiwan
3. UK	16. Brazil	29. Argentina
4. France	17. Poland	30. Czech Rep.
5. Italy	18. Mexico	31. Greece
6. Russia	19. Sweden	32. Portugal
7. Spain	20. Belgium	33. Hungary
8. China	21. South Korea	34. Iran
9. Japan	22. Denmark	35. Ireland
10. Canada	23. Israel	36. Turkey
11. Netherlands	24. Austria	37. Norway
12. Australia	25. Finland	38. Bulgaria
13. Chile	26. South Africa	39. Armenia

ԲԱ գիտական ուղղությունները

Հետազոտությունների հիմնական ուղղությունները կապված են անկայուն օբյեկտների և երևույթների ուսումնասիրության հետ .

- աստղառաջացման երևույթ, աստղառաջացման տիրույթներ, երիտասարդ աստղեր,
- միգամածություններ, դրանց կապն աստղերի հետ, առաջացման մեխանիզմն ու էվոլյուցիան,
- գալակտիկաների միջուկային և աստղառաջացման ակտիվություն,
- տեսական հետազոտություններ՝ ճառագայթման տեղափոխման տեսություն, սպեկտրների մեկնաբանություն,
- նոր ուղղություններ՝ աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն, բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա և այլ:

Բազային ծրագիր *«Անկայուն երևույթների դերը տիեզերական օբյեկտների էվոլյուցիայում»:*

ԲԱ կառուցվածքը, անձնակազմը

ՏՆՕՐԵՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԳԻՏԱԶԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆՆԵՐ

Տեսական աստղաֆիզիկա

Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա

Աստղագիտական շրջահայություններ

Անկայուն երևույթներ

Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ

Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և ԱՄ

Ալյուիվ գալակտիկաներ

Գերնոբեր

Պատմամշակութային աստղագիտություն

ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՄԻԱՎՈՐՆԵՐ

Դիտողական աստղագիտության բաժին

2.6մ աստղադիտակ

Շմիդտի համակարգի 1մ աստղադիտակ

Փոքր աստղադիտակներ

Աստղաինֆորմատիկայի բաժին

Համակարգչային ցանց և համացանց

ԲԱ համացանցային կայքէջ

Գիտական գրադարան

Դիտողական արխիվ

Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան

Հաշվողական աստղաֆիզիկա, աստղալիմակագրություն

Կիրառական աստղագիտության կենտրոն

ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ

Փոխտնօրեն

Գիտական քարտուղար

Տնօրենի տեղակալներ

ՀԱՇՎԱՊԱՀՈՒԹՅՈՒՆ

ԻՆԺԵՆԵՐԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ

Ինժեներներ և տեխնիկներ

Մեխանիկական արհեստանոց

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՆՁՆԱԿԱԶՄ

Վարորդներ

Բանվորներ և ալգեսյան

Պահակներ

Հավաքարարներ

ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐԻ ԲԱԺԻՆ

Լրատվական և գովազդային ծառայություն

Ֆոնդհայթայթում

Միջոցառումների համակարգում

Հրատարակչություն

Այցելությունների ծառայություն

Վ. Համբարձումյանի տուն-թանգարան

Հանրային և կրթական ծրագրեր

ԵՐԻՏԽՈՐՀՈՒՐԴ, ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ

Կադրեր

Գիտաշխատողներ

41+2

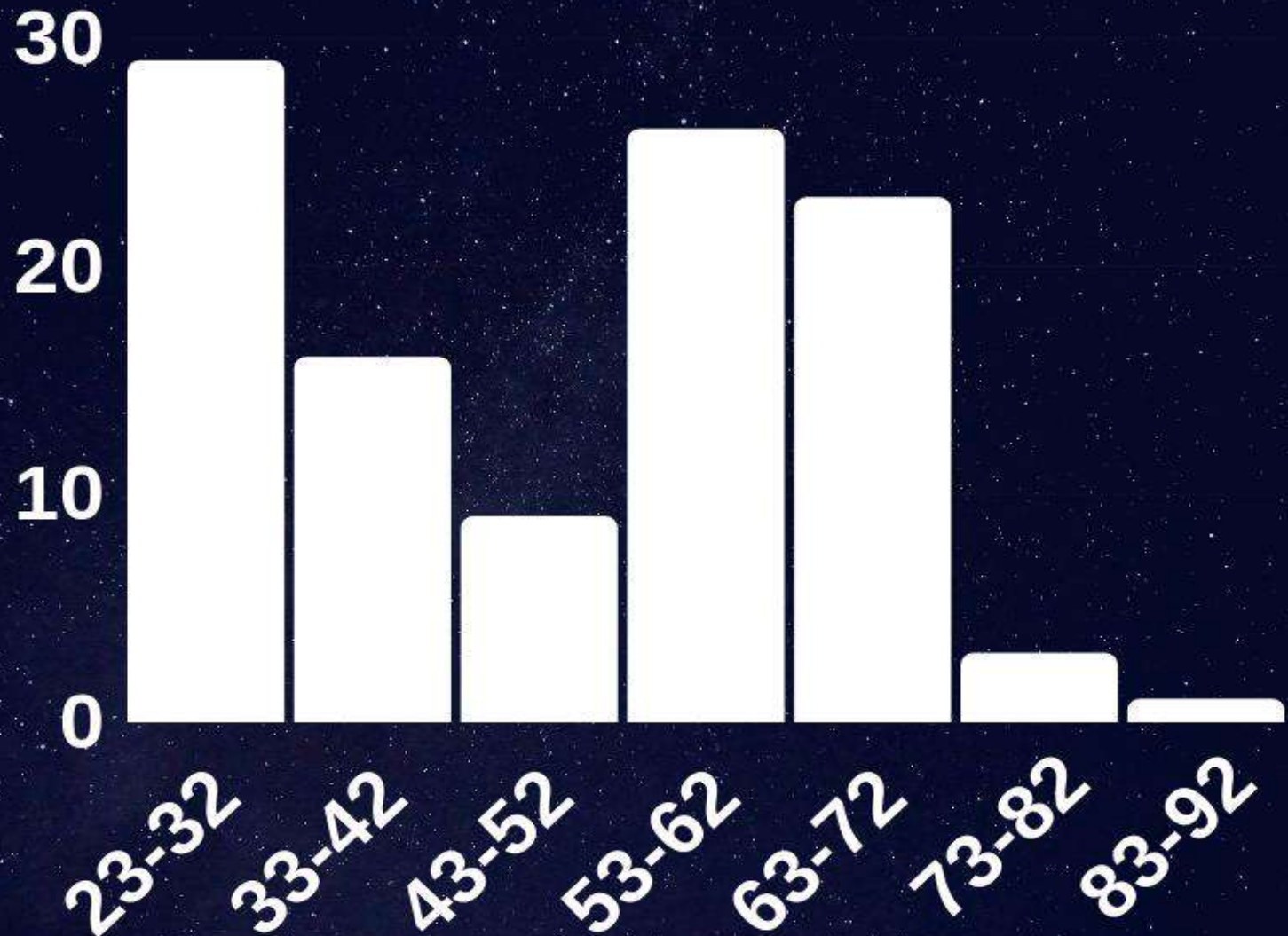
ՀՀ ԳԱԱ ակադ.	-	գլխավոր գ.ա.	3
ՀՀ ԳԱԱ թղթ-անդամ	1	առաջատար գ.ա.	6
Գիտության դոկտորներ	4 (5)	ավագ գ.ա.	10
Գիտության թեկնածուներ	22	գիտաշխատող	8
Առանց գիտ. աստիճանի	14	կրտսեր գ.ա.	13
Ասպիրանտներ	1	ավագ լաբորանտ	1

Այլ աշխատակիցներ

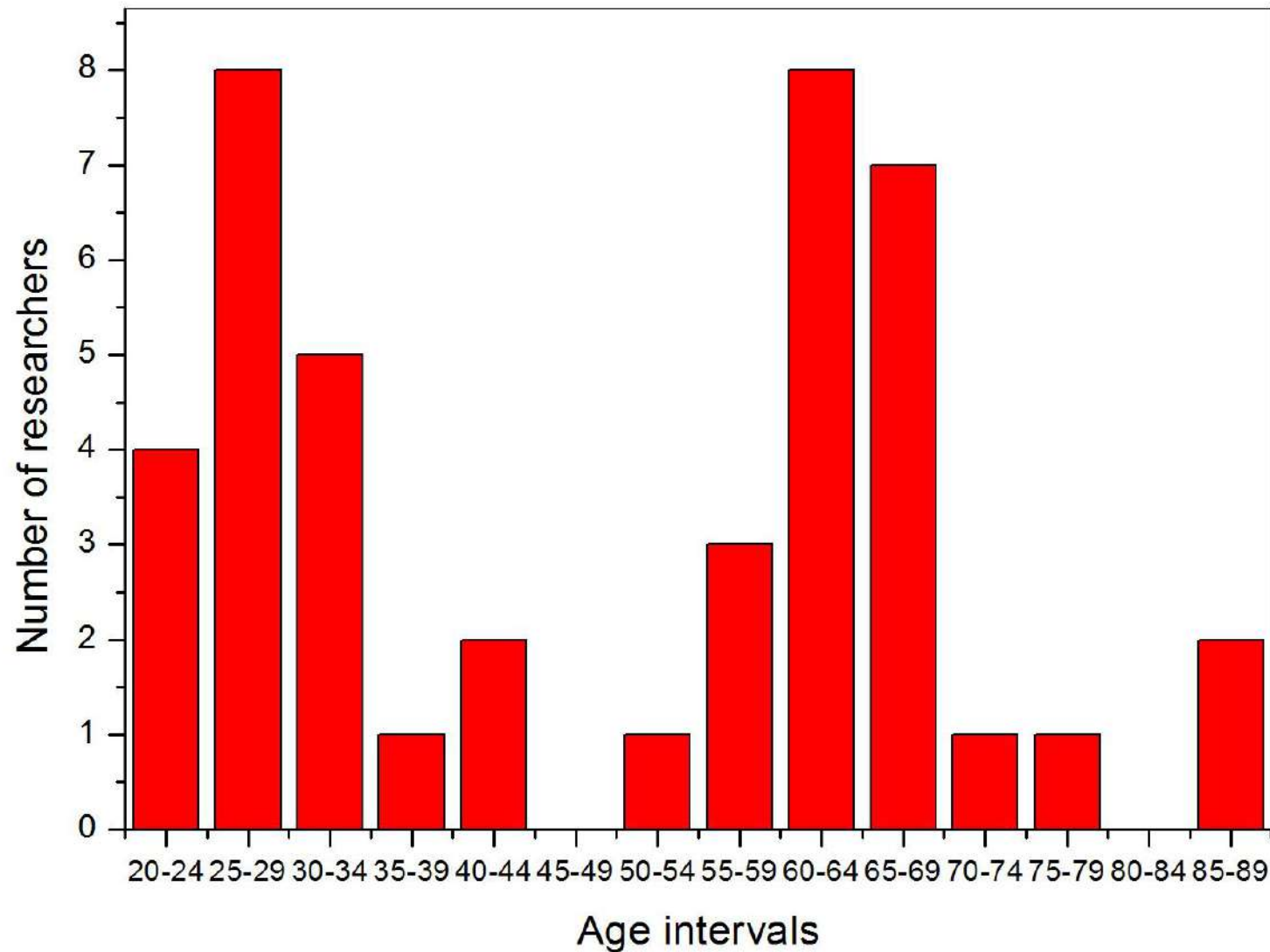
66

Գիտա-օժանդակ	8	Վարորդներ	2
Հաշվապահություն	3	Բանվորներ	9
		Պահակներ	23
Ինժեներներ	8	Հավաքարարներ	4
Տեխնիկներ	6	Այլ տնտեսական	3

ԲԱ ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻ ՏԱՐԻՔԸ

ԲԱ գիտական անձնակազմի տարիքային բաշխումը

Գիտական կադրեր

ՄԱՄ անդամներ

ԵԱԸ անդամներ – նոր ցուցակը՝ 21 անդամ

ԵԱԱԸ անդամներ

Միջազգային կազմակերպությունների ղեկավար մարմինների անդամներ

Խմբագրական կոլեգիաների անդամներ

Դասախոսներ

Երիտասարդ գիտաշխատողներ

Արթուր Հակոբյան՝ ֆմգթ, ԳՀ բաժնի վարիչ, ԳԽ անդամ, ԲԱ սեմինարների ղեկավար, ՀՀ առավել արդյուն. գիտ.

Սաթենիկ Ղազարյան՝ ֆմգթ, ԳՊԿ թեմայի ղեկավար, ՀՀ առավել արդյուն. երիտ. գիտ.

Դանիել Բաղդասարյան՝ ֆմգթ, Աստղաինֆորմատիկայի բաժնի ղեկավար

Անահիտ Սամսոնյան՝ ԲԱ երիտխորհրդի նախագահ

Նաիրա Ազատյան՝ ԲԱ երիտխորհրդի քարտուղար, դիտողական ժամանակի բաշխման հանձնաժողովի քարտուղար

Գուրգեն Պարոնյան՝ ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագծի ղեկավարի տեղակալ, 2.6 մ աստղադիտակի պառասխանատու, ԳՏ հանձնաժողով

Հայկ Աբրահամյան՝ գրակ. և ծրագրային ապահովման հանձնաժ. քարտուղար

Լիլիթ Բարխուդարյան՝ ԲԱ սեմինարների քարտուղար

Սոնա Ֆարմանյան՝ ԲԱ ՀԿ բաժնի ղեկավար, դրամաշնորհների ղեկավար, ՄԱՄ ԱԶՏԳ

Գոռ Միքայելյան՝ համացանցային կայքէջի պատասխանատու, ՄԱՄ ԱԶՏԳ

Գիտահետազոտական բաժիններ

- **Տեսական աստղաֆիզիկա** (Արթուր Նիկողոսյան)
- **Բարձր էներգիաների աստղաֆիզիկա** (Գագիկ Տեր-Ղազարյան)
- **Տիեզերական կոմպակտ օբյեկտներ և ռելյատիվիստական գրավիտացիա** (Արմեն Սեդրակյան, Գերմանիա)
- **Աստղագիտական շրջահայություններ** (Արեգ Միքայելյան)
- **Անկայուն երևույթներ** (Հայկ Հարությունյան)
- **Երիտասարդ աստղային օբյեկտներ** (Տիգրան Մադաթյան)
- **Աստղաքիմիա, աստղակենսաբանություն և արտարեգակնային մոլորակներ** (Արարատ Եղիկյան)
- **Ակտիվ գալակտիկաներ** (Ռուբեն Անդրեասյան)
- **Գերնորեր** (Արթուր Հակոբյան)
- **Պատմամշակութային աստղագիտություն** (Գրիգոր Բրուտյան)

2018թ. կարևորագույն արդյունքները

Catalina Sky Survey հյուսիսային և հարավային շրջահայությունների տվյալների հիման վրա հայտնաբերվել են ավելի քան 20 նոր N դասի ասիականային աստղեր, որոնց հեռավորությունները գնահատվել են 5-ից մինչև 180 կպկ: Առաջին անգամ դասակարգվել է ավելի քան 2000 M դասի փոփոխական և որոշվել են նրանց հեռավորությունները (Կամո Գիգոյան):

Բաբախիչների պտտման չափերի նշանների բաշխումը Գալակտիկայի հարթության մեջ ցույց է տալիս, որ Գալակտիկայի կենտրոնից 5 և 7 կիլոպարսեկ շառավիղներով սահմանափակված օղակում Գալակտիկայի մեծամասշտաբ մագնիսական դաշտն ուղղված է ժամացույցի սլաքին հակառակ (Ռուբեն Անդրեասյան):

Կատարվել է V1318 Cyg էռուպտիվ աստղի մանրակրկիտ սպեկտրային և լուսաչափական հետազոտություն: Պարզվել է, որ այդ աստղը պատկանում է HAEBE դասին և առավել քան երեք տարի գտնվում է պայծառության առավելագույն փուլում: Այս երևույթը բնորոշ չէ HAEBE դասի աստղերին և ամենայն հավանականությամբ այս աստղն իրենից ներկայացնում է երիտասարդ էռուպտիվ աստղերի նոր ենթադաս (Տիգրան Մաղաքյան):

2018թ. կարևորագույն արդյունքները

IRAS բոլոր կետային աղբյուրները պարունակող IRAS PSC/FSC կատալոգի աղբյուրներից հայտնաբերվել է 55 նոր գերլուսատու ենթակարմիր (ԵԿ) գալակտիկա (ULIRG) և ստեղծվել է ԵԿ գալակտիկաների ամենամեծ ընտրանքը (Գոռ Միքայելյան):

Առաջին անգամ ճառագայթման տեղափոխման տեսություն են ներմուծվել երկպարամետրանի կոմպոզիցիոն խմբեր, որոնք վերաբերում են լույսի ցրման ոչ ստացիոնար խնդիրներին, ինչպես նաև այն խնդիրներին, որտեղ ցրող միջավայրը հանդիսանում է տուրբուլենտ (Արթուր Նիկողոսյան):

Եզրակացություն է արվում, որ ճառագայթային դաշտերի գծային մոդելների միակողմանի կիրառումը կարող է հանգեցնել ճառագայթային դիֆուզ դաշտերի մեծության և միջավայրի օպտիկական պարամետրերի արժեքների գերագնահատման (Հովհաննես Պիկիչյան):

Gaia DR2- ի տվյալների հիման վրա երիտասարդ (~2-3 մլն տարի) IC 348 աստղային կույտի կինեմատիկայի ուսումնասիրությունը ցույց է տվել, որ այդ կույտը գտնվում է սուպերվիրիալ վիճակում և հանդիսանում է գրավիտացիոն չկապակցված համակարգ (Հայկ Հարությունյան):

2018թ. կարևորագույն արդյունքները

Կատարվել է թվով 200-ից ավելի ROSAT ռենտգենյան գալակտիկաների սպեկտրային հետազոտություն և առաջին անգամ տրվել են ակտիվության դասերը: Հայտնաբերվել է մոտ 50 թաքնված ԱԳՄ հանդիսացող օբյեկտների թեկնածու, որոնք թույլ գալակտիկաներ են, սակայն օպտիկական տիրույթում չունենալով ակտիվության դրսևորումներ, հանդիսանում են հզոր ռենտգենյան աղբյուրներ (Գուրգեն Պարոնյան):

Մարգարյան գալակտիկաներից 1152 նույնացվել են GALEX ԳՄ արբանյակի տվյալների շտեմարանում: Օպտիկական և ԳՄ պատկերների համադրման միջոցով գալակտիկաներում բացահայտվել են նոր գոյացություններ (Արեգ Միքայելյան, ApSS cover page):

Աստղառաջացման խթանման դինամիկական մոդելների շրջանակներում ուսումնասիրվել է տարբեր դասի պարուրաթևերով գալակտիկաներում խտության ալիքների (density wave – DW) ազդեցությունը Գերնոր աստղերի շառավղային և մակերևութային խտության բաշխումների վրա: Իրականացվել է SDSS տիրույթում գտնվող մոտ Տիեզերքի փոքր թեքվածություն ունեցող, չձևախեղված և առանց ձողիկ 269 Sa-Sc գալակտիկայի ԳԱ-ի վիճակագրական հետազոտություն: Ընդհանուր առմամբ այդ գալակտիկաներում գրանցվել են 333 ԳԱ: (Արթուր Հակոբյան):

ԳՀ բաժինների համեմատական ակտիվությունը

Բաժնի վարիչ	Գիտ. թիվը	Հրատ. աշխատ.	Սեմ.	Դրամ.	Գործու- ղում	Մեկ գիտ. գր. հոդվ.
Արթուր Նիկողոսյան	3	0+5+0	3	-	1	1.67
Գագիկ Տեր-Ղազարյան	2	0+3+0	-	2	0	1.50
Արմեն Սեդրակյան	3	0+1+0	1	-	4	0.33
Արեգ Միքայելյան	7	1+16+8	5	4	31	2.29
Հայկ Հարությունյան	7	0+10+0	1	4	6	1.43
Տիգրան Մաղաքյան	4	0+1+0	2	3	7	0.25
Արարատ Եղիկյան	3	0+7+0	3	-	4	2.33
Ռուբեն Անդրեասյան	7	0+12+1	2	-	0	1.71
Արթուր Հակոբյան	4	0+5+0	-	1	4	1.25
Գրիգոր Բրուտյան	2	2+2+7	2	-	6	1.00
Էլմա Պարսամյան	1	0+1+0	-	-	-	1.00
Արմեն Գյուլբուդադյան	1	0+1+0	-	-	-	1.00

Ամսագրերն ըստ ազդեցության գործակցի

Journals	IF 2017/2018	Number of papers
Astronomy & Astrophysics (A&A)	5.565	1
Astrophysical Journal (ApJ)	5.551	
Monthly Notices of the Royal Astronomical Society (MNRAS)	5.194	2
Physical Review D	4.394	2
Astronomical Journal (AJ)	4.150	
Astronomy and Computing (A&C)	2.754	1
Astrophysics and Space Science (ApSS)	1.885	1
Astronomische Nachrichten (AN)	1.322	1
Revista Mexicana de Astronomia y Astrofisica (RMxAA)	1.286	1
Astronomy Letters	1.160	1
New Astronomy	0.920	1
Astrophysics (Ap)	0.755	8
Open Astronomy (former Baltic Astronomy)	0.417	1
Physics & Astronomy International Journal		1
Astronomy and Astrophysics (Caucasus)		1
Communications of BAO (ComBAO)		28

Ամսագիր	2014	2015	2016	2017	2018	Ընդամենը
Astrophysical Journal	3	1	2	0	0	6
Astronomical Journal	0	0	0	0	0	0
Astronomy & Astrophysics	3	2	4	3	1	13
Monthly Notices of the Royal Astronomical Society	1	0	5	1	2	9
Other international journals	3	6	14	11	10	44
АЖ / ПАЖ / AstBul	0	1	1	1	1	4
Астрофизика / Astrophysics	16	7	10	10	8	51
Communications of BAO	0	0	0	12	28	40
Other local journals	0	0	0	1	0	1
<i>Ընդամենը միջազգային</i>	10	10	26	16	14	76
<i>Ընդամենը տեղական</i>	16	7	10	23	36	92
Ընդամենը	26	17	36	39	50	168

Գիտակազմակերպական հարցեր

Աշխատանքային կարգապահություն

- ✓ Աշխատանքային պայմանագրեր
- ✓ Աշխատանքային ժամերը
- ✓ Աշխատակիցների ներկայությունը / այլ զբաղվածությունը
- ✓ ԳՀ բաժինների վարիչների հսկողությունը, դրույքաչափերը

ԳՀ բաժիններ

Ենթակառուցվածքներ. դիտողական աստղագիտություն,
աստղաինֆորմատիկա, ինժեներատեխնիկական անձնակազմ

Գիտնականների աշխատանքի արդյունավետության
չափորոշիչների մշակում՝ աշխատավարձերի վերաբաշխում

ԲԱ սեմինարների կազմակերպում

Գործուղման գումարներ

ԲԱ գիտատեխնիկական հանձնաժողով

ԲԱ գրականության և ծրագրային ապահովման հանձնաժողով

Գիտաժողովներ, այլ միջոցառումներ

- 04-05.2018 ԲԱ/ՀԱԸ դպրոցական դասախոսությունների ծրագիր
- 10-11.05 Հայ-գերմ. վիրտուալ աստղադիտ. աշխատաժողով
- 26-29.06 ԵՊՀ ԸՖԱ ամբիոնի ուսանողների ամառային պրակտիկա
- 29.06-01.07 Շամշադինի տարածաշրջանի սահմանամերձ գյուղերի դպրոց. «Իմ Տիեզերքը» շարադրությունների մրցույթի հաղթողների այցը
- 03-09.07 5-րդ բյուրականյան գիտաճամբար (5BSC)
- 29.07-02.08 «Հայոց երկնականարի ներքո» ուսուցիչների վերապատրաստում
- 27.08-01.09 Հայկ. աստղ. օլիմպ. թիմի նախապատր. միջ. օլիմպիադային
- 10-15.09 6-րդ բյուրականյան միջազգ. ամառային դպրոց (6BISS)
- 17-20.09 Վ. Հ. Համբարձումյանի 110-ամյակին նվ. միջազգային գիտաժողով
- 18.09 14-րդ համբարձումյանական ընթերցումներ
- 20.09 ՄԱՄ ՀԱԿԱ 2-րդ տարածաշրջանային աստղագիտական աշխատաժողով
- 06-07.10 «Հայոց երկնականարի ներքո» ուսուցիչների վերապատրաստում
- 07.10-31.12 Վ. Պետրոսյանի «Դեպի Տիեզերք» լուսանկարչական ցուցահանդես
- 14-15.10 Տիեզերագիտական ակումբի աշակերտների այցը
- 27-28.10 ՆԱՍԱ-ի Տիեզ. կիրառությունների հաքաթոնի մասնակիցների այցը
- 2.6մ և 1մ աստղադիտակների դիտողական ծրագրերի սեմինար-հաշվետվություն

Կարևորագույն միջոցառումները

Հայ-գերմանական վիրտուալ աստղադիտարանների աշխատաժողով

10-11.05.2018

ԳՊԿ հայ-գերմանական ԿԳՆ-BMBF դրամաշնորհ, 15 մասնակից 2 երկրից

6-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց (6BISS)

10-15.09.2018

43 մասնակից 14 երկրից, այդ թվում՝ 25 արտասահմանյան երկրներից: 11 երկրների 32 ուսանող և 7 երկրների 11 դասախոս

Վ. Հ. Համբարձումյանի 110-ամյակին նվիրված միջազգային գիտաժողով
«Անկայուն երևույթները և Տիեզերքի էվոլյուցիան»

17-20.09.2018

67 մասնակից 16 երկրից, այդ թվում՝ 33 արտասահմանյան երկրներից

ՄԱՄ Հարավ-Արևմտյան և Կենտրոնական Ասիայի
2-րդ տարածաշրջանային աստղագիտական աշխատաժողով

20.09.2018

11 մասնակից 6 երկրներից, այդ թվում՝ 6 արտասահմանյան երկրներից

ԲԱ սեմինարներ

25 սեմինար. 19 ԲԱ և 6 հրավիրված (1՝ արտասահմանից)

Ղեկավար՝ Արթուր Հակոբյան, քարտուղար՝ Լիլիթ Բարխուդարյան

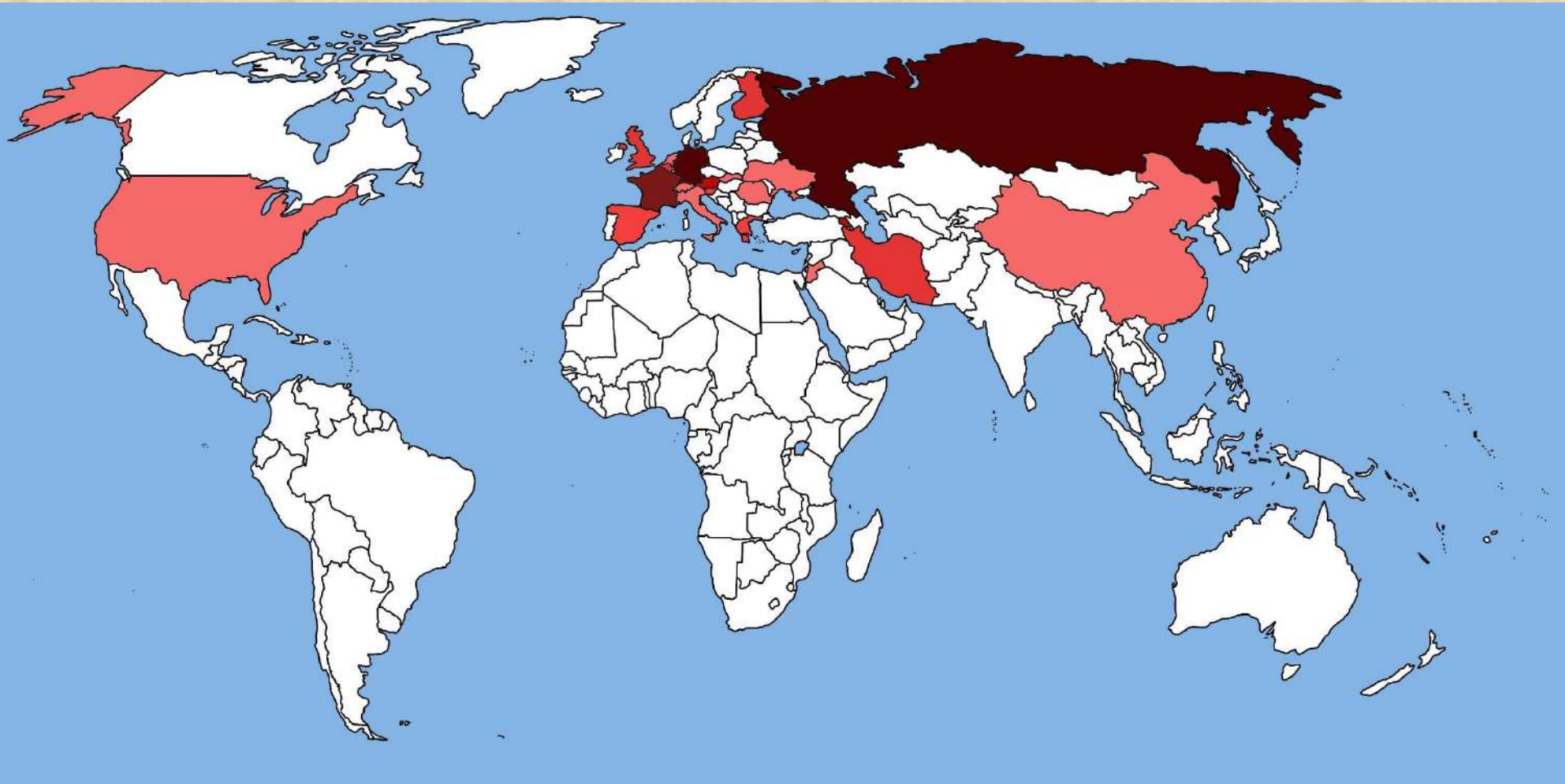
Գրիգոր Բրուտյան – 2
Կամո Գիգոյան
Արարատ Եղիկյան
Տիգրան Մադաթյան
Հասմիկ Անդրեասյան
Անահիտ Սամսոնյան
Ռուբեն Անդրեասյան
Արմեն Հակոբյան
Արուս Հարությունյան
Հայկ Աբրահամյան
Ելենա Նիկողոսյան
Արեգ Միքայելյան – 2
Արթուր Նիկողոսյան – 2
Հովհաննես Պիկիչյան
Գաբրիել Օհանյան
Մարիետա Գյուլգադյան

Վահագն Գուրգադյան
Եվգենի Պրոխորենկո
Ժորժ Ալեայան (Ֆրանսիա)
Վարդան Բաղմանյան
Դավիթ Զարգարյան
Արկադիա Բեգլարյան

2019թ. սեմինարների պլան

**Ընդհանրացված (տեսահայական),
տեղեկատվական, տեխնիկական,
գործնական սեմինարների բացը:**

ԲԱ աշխատակիցների 2018թ. գործուղումներ
25 աշխատակիցների 69 գործուղում 23 պետություն

ԲԱ աշխատակիցների գործուղումներ

Ընդամենը 25 աշխատակցի 69 գործուղում 23 երկրի 39 կազմակերպություն:

Նպատակները.

- Գիտ. համագործակց. – 9
- Սեմինար, քննարկում – 11
- Դասախոսություններ – 2
- Գիտաժողովներ – 31
- Երիտ. դպրոցներ – 8
- Օլիմպիադա, մրցույթ – 2
- Հանձնաժողովներ – 6

Երկրները.

ՌԴ – 11, Գերմանիա – 10, Ֆրանսիա – 7,
ՀՀ – 5, ԼՂՀ – 4, Ավստրիա – 4,
ՄԹ – 3, Բելգիա – 3, Ֆինլանդիա – 3, Իրան – 3,
Իսպանիա – 2, Հունաստան – 2, Սլովենիա – 2,
ԱՄՆ, Իտալիա, Հոլանդիա, Շվեյցարիա,
Սլովակիա, Ռումինիա, Վատիկան, Ուկրաինա,
Չինաստան, Հորդանան – 1-ական

Կամո Գիգոյան – Մարսել, Ֆրանսիա, **գիտական համագործակցություն**

Արթուր Հակոբյան, Լիլիթ Բարխուդարյան, Արփինե Կարապետյան – Փարիզ, Ֆրանսիա, **գիտական համագործակցություն**

Արեգ Միքայելյան, Դանիել Բաղդասարյան, Գոռ Միքայելյան – Հայդելբերգ, Գերմանիա, **գիտական համագործակցություն**

Տիգրան Մովսիսյան, Մկրտիչ Գևորգյան – CAO, ՌԴ, **դիտումներ**

Արեգ Միքայելյան, Հայկ Աբրահամյան, Գոռ Միքայելյան – Վիեննա, Ավստրիա, **IAU GA XXX**

Արեգ Միքայելյան, Գոռ Միքայելյան, Սոնա Ֆարմանյան – Պրահա, Չեխիա, **EWASS-2018**

Արեգ Միքայելյան, Տիգրան Մադաթյան, Հասմիկ Անդրեասյան – Մոսկվա, ՌԴ, **EAAS XIII**

Արեգ Միքայելյան – Բրյուսել, Բելգիա, **H2020 ծրագրային հանձնաժողովի նիստեր**

Արեգ Միքայելյան – ESO, Գարխինգ, Գերմանիա, **A&A ամսագրի տնօրենների խորհրդի նիստ**

Հրավիրված զեկուցումներ և սեմինարներ

Հրավիրված սեմինարներ

Արեգ Միքայելյան – Հիմնարար հետազոտությունների ինստիտուտ (IPM), Թեհրան, Իրան

Գրիգոր Բրուտյան – Թեհրանի համալսարանի Գիտության պատմության ինստիտուտ, Իրան

Հրավիրված զեկուցումներ

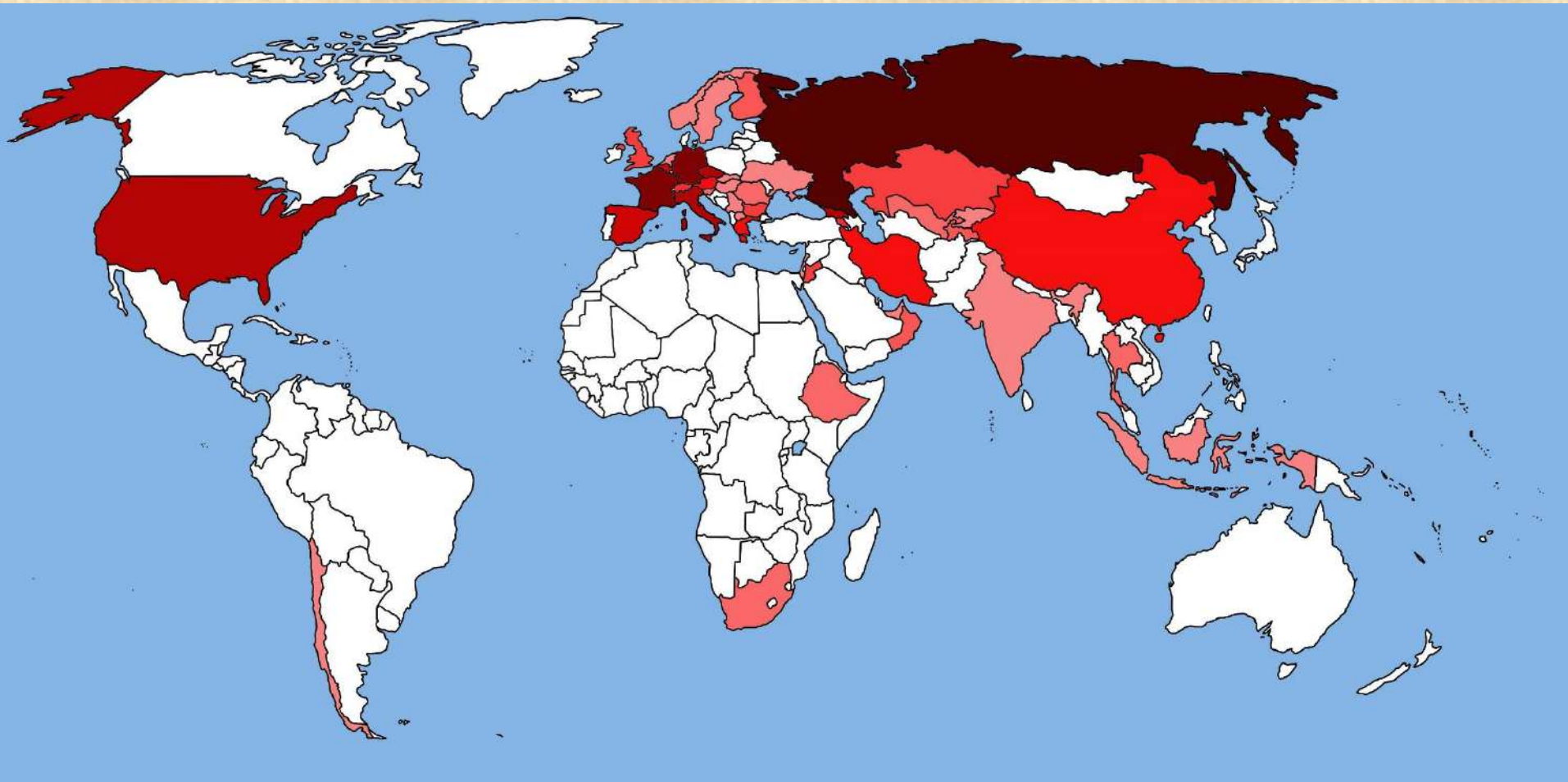
Արեգ Միքայելյան – Ամման, Հորդանան, Աստղագիտության և տիեզերագիտության 12-րդ համաարաբական կոնֆերանս (AUASS)

Սոնա Ֆարմանյան – Կիանտիայի աստղադիտարան, Իտալիա, 3-րդ Կիանտյան աշխատաժողով

Արեգ Միքայելյան, Տիգրան Մադաթյան – Մոսկվա, ՌԴ, ԳԱԻՇ (ՄՊՀ), EAAS XIII համագումար և գիտական կոնֆերանս

Արեգ Միքայելյան – գիտաժողովների գիտական կազմկոմիտեի անդամ (Հորդանան, Մոսկվա, Վիեննա)

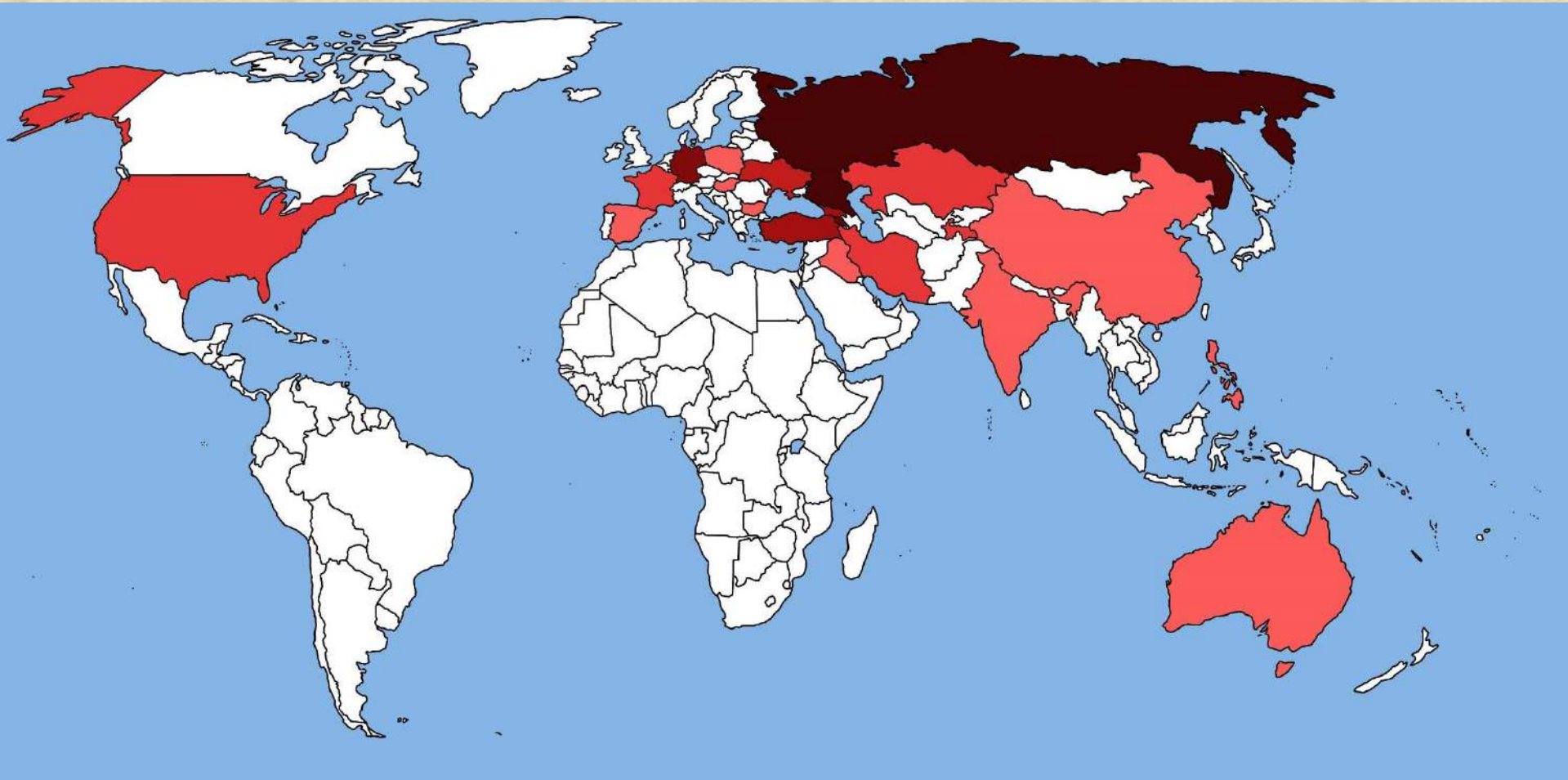
ԲԱ աշխատակիցների 2014-2018 գործուղումներ 245 գործուղում 45 պետություն

ՌԴ – 39, Ֆրանսիա – 28, Գերմանիա – 22, Արցախ – 12, Իտալիա – 11, Վրաստան և Չեխիա – 10-ական, ԱՄՆ – 9, Բելգիա և Իսպանիա – 8-ական, Ավստրիա, Իրան, Հունաստան և Չինաստան – 6-ական, ...

ԲԱ այցելու գիտնականներ

20 երկրի 85 գիտնականի 91 այցելություն

Գրքերի հրապարակում

S. V. Farmanyan, A. M. Mickaelian, M. Bagheri, J. M. Malville (Eds), *Astronomical Heritage of the Middle East*, Proceedings of the International Conference held on 13-17.11.2018 in Yerevan, Armenia, Astronomical Society of the Pacific Conference Series (ASP CS), 12/2018

Գրիգոր Բրուտեան, Հայկական օրացույցը իր սկզբնաւորումից մինչեւ մեր օրերը, «Եասոն» հրատ., Երևան, 2018, 182 էջ:

ԲԱ գիտաժողովների նյութերը՝ այսուհետև **ԲԱ հաղորդումներում (ComBAO)**:

Գիտաչափություն . գիտական հոդվածների արժեքը

1 հեղինակի հաշվարկով 2 տպագրված աշխատանք
ՀՀ ԳԱԱ արդյունավետության վիճակագրությունը (1.44)

ԲԱ 41 աշխատակցի 1 հոդվածը չի կարող փոխարինել 41
աշխատակցի 1-ական հոդվածին, թեզի դեպքում չի կարող
պաշտպանության դրվել նույն արդյունքը: Ներկայիս ԳՊԿ բանաձևը՝
 $1/N^{1/3}$

Արտասահմանյան մեծ խմբերի հետ աշխատելը: Բարձր ԱԳ ունեցող
ամսագրերում տպագրված աշխատանքները:

ԲԱ չափանիշները կապահովեն ձևական գրվող համահեղինակների
թվի պակասելը:

Արտասահմանյան համահեղինակների դեպքում հաշվարկի
տարբերությունը:

Հեղինակի դիրքը համահեղինակների ցանկում՝ առաջին,
այբբենական, վերջին:

Գիտական նախագծեր, դրամաշնորհներ

ԳՊԿ թեմատիկ դրամաշնորհ՝ Տիգրան Մաղաքյան
Ասպիրանտներ / երիտասարդներ՝ Սաթենիկ Ղազարյան
ԳՊԿ հայ-գերմանական (ԿԳՆ-BMBF)՝ Արեգ Միքայելյան
ԳՊԿ առավել արդյունավետ գիտաշխատող. Արթուր Հակոբյան,
Տիգրան Մաղաքյան, Արեգ Միքայելյան, Տիգրան Մովսիսյան
ԳՊԿ առավել արդյունավետ երիտ. գիտաշխ. Սաթենիկ Ղազարյան
FAST երիտասարդ գիտաշխ. աջակցություն՝ Հովհաննես Դեմիրճյան
Ռոսկոսմոս-ԲԱ՝ Հայկ Հարությունյան
ԲԱ-CAO դիտողական ծրագիր՝ Տիգրան Մովսիսյան
ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագիծ՝ Կամո Գիգոյան
ANSEF դրամաշնորհներ՝ Հովհաննես Դեմիրճյան, Ելենա Նիկողոսյան
COST BigSkyEarth՝ Արեգ Միքայելյան
COST Gaia – Milky Way՝ Արեգ Միքայելյան

2019: H2020 Twinning դրամաշնորհ, ԳՊԿ գիտաժ. աջակց.

Գիտակազմակերպական, կրթական և հանրային ծրագրեր

ՄԱՄ ԱԶՏԳ՝ Արեգ Միքայելյան, Սոնա Ֆարմանյան
ԳՊԿ գիտաժողովների աջակցության ծրագիր՝ Արեգ Միքայելյան
ԳՊԿ երիտ. դպրոցների աջակցության ծրագիր՝ Արեգ Միքայելյան
IAU OAD grant տարածաշրջ. աշխատաժողով՝ Սոնա Ֆարմանյան
ԵԳԱԾ դպրոցների աջակցության ծրագիր՝ Անահիտ Սամսոնյան
Ռոսկոսմոս-ԲԱ՝ Հայկ Հարությունյան
Ստեփան Գիշյան հիմնադրամ՝ Սոնա Ֆարմանյան
ՀՕՖ դպրոցական դասախոսություններ՝ Արեգ Միքայելյան
ՀՕՖ Բյուրականյան գիտաճամբար (BSC)՝ Սոնա Ֆարմանյան
Աստղագիտության ուսուցիչների վերապատրաստում՝ Էվելինա
Գրադցկա (Լեհաստան), Սոնա Ֆարմանյան
Բնագիտության ուսուց. վերապատրաստում՝ Գրադցկա, Ֆարմանյան

IAU100 Centennial project (2019)

IAU OAD grant “3rd Regional Summer School and Workshop” (2019)

Միջազգային համագործակցություն

France – IAP, OBSPM, Marseille, OHP, CRAL, LATMOS, IMCCE

Georgia – AbAO; IAU SWCA ROAD

Germany – ARI, AIP, HS, Frankfurt Univ., Jena

Iran – IPM, Astron. Society; IAU SWCA ROAD

Italy – Rome, Padova, Asiago

Jordan – AUASS; IAU ROADS

Kazakhstan – FIAP; IAU SWCA ROAD

Netherlands – Leiden; IAU ROADS

Portugal - CAUP

Russia – SAO, IKI, SPbSU, SPbPU, SAI, INASAN

Spain – Univ. Santiago de Compostela, IAC

Tajikistan – IAP; IAU SWCA ROAD

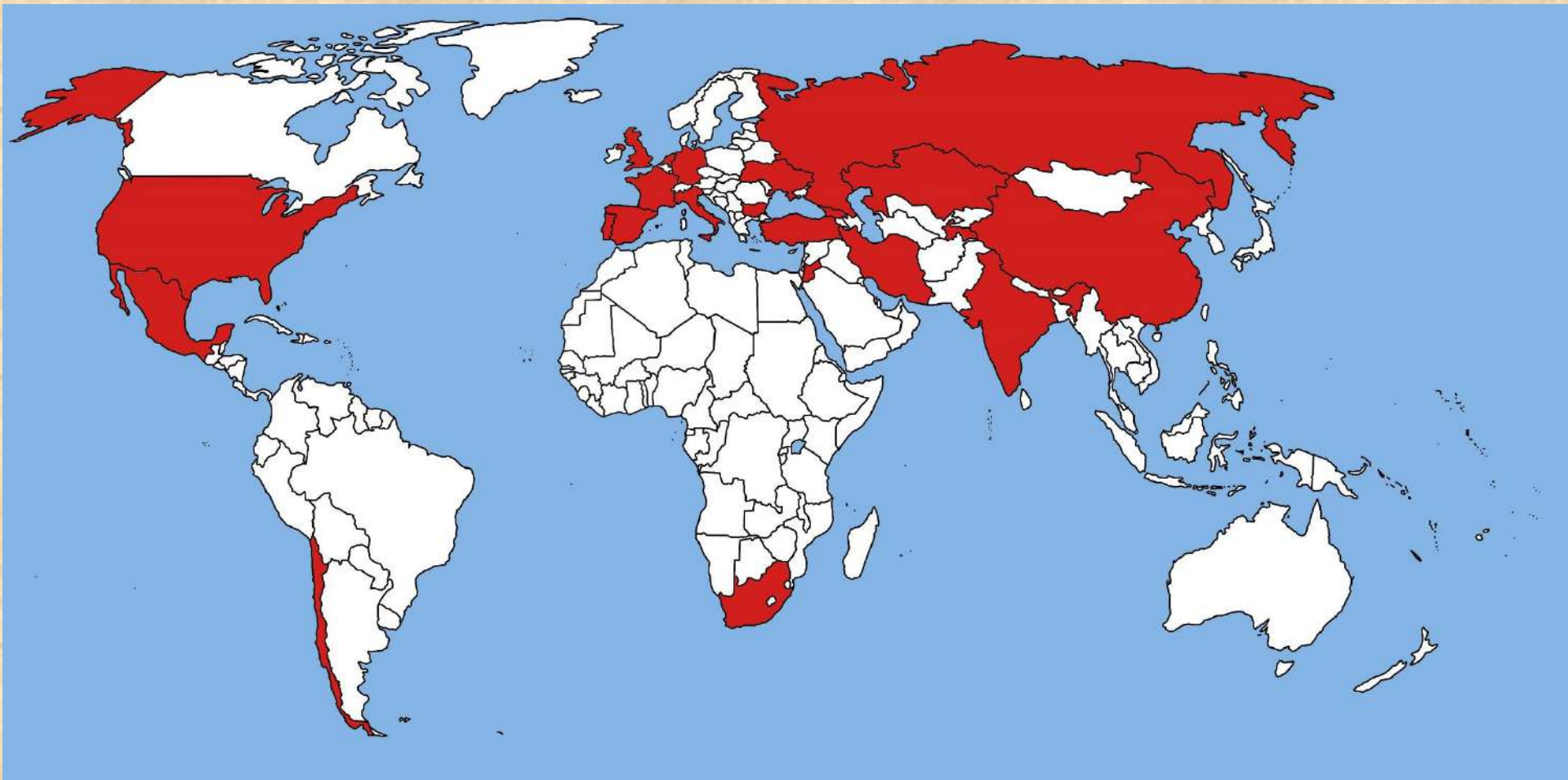
Turkey – Astron. Society; IAU SWCA ROAD

UK – UCLAN, DIAS, Armagh Obs.

USA – Cornell Univ., STScI

Միջազգային համագործակցություն

23 պետություն

Համագործակցություններ, պայմանագրեր

- ԲԱ – CAO պայմանագիր՝ աստղադիտակներ, դիտումներ և այլն
- ԲԱ – CAO – Սանտյագո դե Կոմպոստելա՝ սպեկլ-ինտերֆերոմետրիա
- ԲԱ – ИКИ պայմանագիր՝ գամմա-բարստերներ
- ԲԱ – Ռոսկոսմոս՝ տիեզերական անվտանգության ոլորտում
- ԲԱ – Ստ.Պետերբուրգի պետական համալսարան
- ԲԱ – Հայ-ռուս. համալս. – Ստ.Պետերբուրգի պոլիտեխ. համալս.
- ԲԱ – ՄԱՄ՝ Հարավ-Արևմտյան և Կենտրոնական Ասիայի ԱՋՏԳ
- Հայ-գերմանական (SCS-BMBF)՝ Արեգ Միքայելյան – ՀՎԱ-GAVO
- ԲԱ – IAP (Միշել Դենեֆելդ) – Գայա փոփոխական աստղեր
- ԲԱ – Վարշավայի համալսարան՝ Գայա անցողիկ աղբյուրներ
- COST BigSkyEarth՝ Արեգ Միքայելյան – աստղաինֆորմատիկա
- COST Gaia՝ Արեգ Միքայելյան – Ծիր Կաթնի ուսումնասիրություն
- ԲԱ-ԻԱՊԻ աստղաինֆորմատիկայի ոլորտում
- A&A համաձայնագիր Հայաստանի անդամագրվելու վերաբերյալ
- ԲԱ – ՀՀ բնապահպանության նախարարություն

ԲԱ աստղադիտակները և դիտողական նյութը

Telescope name	Size (cm)	Years	Observ. methods	Plates
5" double-astrograph	13	1947-1950	photometry	3000
6"	15	1947-1950	photometry	3000
8" Schmidt	20/20/31	1949-1968	photometry	4500
20" Cassegrain	51/800	1952-1991	electrophotometry	
10" tel.-spectrograph	25	1953-	spectra	
nebular spectrograph		1954-	spectra	
16" Cassegrain	41/400	1955-1991	electropolarimetry	
21" Schmidt	53/53/183	1955-1991	photometry	12000
40" Schmidt (AZT-10)	102/132/213	1960-1991	photom., spectra	7500
ZTA-2.6m	264/1016	1975-1991	photom., spectra	7000
All telescopes		1947-1991		37000

2.6մ աստղադիտակ

- **SCORPIO**

Spectral Camera with Optical Reducer for Photometrical and Interferometric Observations

- **ՎԱԳՐ**

Բազմաբիբ սպեկտրագիր (TIGER տիպի)

- Սպեկլ-
ինտերֆերոմետր

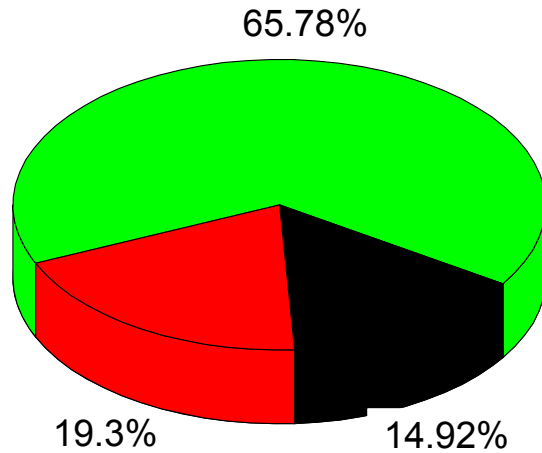
2.6մ աստղադիտակ

- 2.6մ աստղադիտակի աշխատանքի արդյունավետության վերաբերյալ աշխատանքային խորհրդակցություն
- 2.6մ դիտողական ժամանակի բաշխումը 2018-II և 2019-I
- 2.6մ աստղադիտակի համացանցային նոր կայքէջը
- 2.6 մ դիտակի (և փոքր դիտակների) գույքագրում
- Յուդման համակարգի վերանորոգում
- Հեղուկ ազոտի արտադրող սարքավորման վերանորոգում
- Ընդունիչ սարքավորման վակուումը ապահովող սարքավորման վերանորոգում
- Նախապատրաստվում են կադրեր պատասխանատու դիտողների համար
- Դեկտեմբերին՝ դիտողական ծրագրերի սեմինար-հաշվետվություն

2.6մ աստղադիտակի դիտողական ծրագրեր

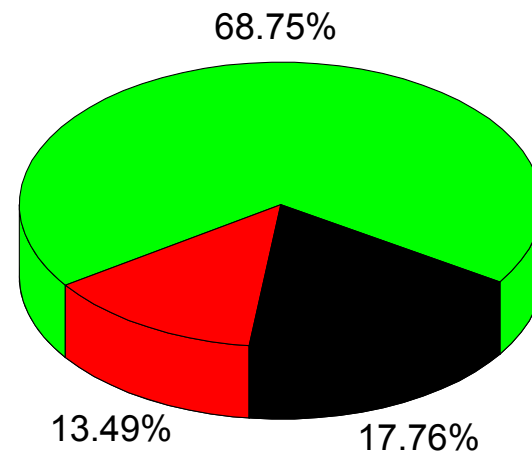
Observing Programs	Principal Investigator
Spectral observations of young eruptive stars and reflection nebulae.	Magakian T. (BAO)
Spectroscopic study of the Faint Catalina Surveys periodic variables	Gigoyan K. (BAO)
Integral field spectroscopy of Herbig-Haro jets	Movsessian T., (BAO)
The investigation of star- forming galaxies.	Gyullzadyan M. (BAO)
The observations of new SBS galaxies,	
[OIII] 5007 Å optical line in starbursts and AGN	Samsonyan A. (BAO)
Star-forming regions in galaxies	Hakopian S.. (BAO)
Spectral study of radio variable sources	Abrahamyan H.
Study of AGNs. Study of the objects with UV excess	Karapetyan E. (YSU)
The search and study the PMS stellar objects with H α emission	Nikoghosyan E. (BAO)
Spectroscopy of the galaxies with UV excess	Yeghiazaryan A. (BAO)
Spectral study of M type stellar objects	Petrosyan G. (YSU)
H α stellar objects	Melikian N.(BAO)
Foreign applicants and joint programs	
Gamma-ray burst follow up observations	Pozanenko A.. (IKI, Russia)
Speckle interferometry of close binaries	Melikian N.(BAO)
Variability of the young planetary nebulae	Kondratyeva L., (FAI, Kazakhstan)

Distribution of time by the groups of applicants

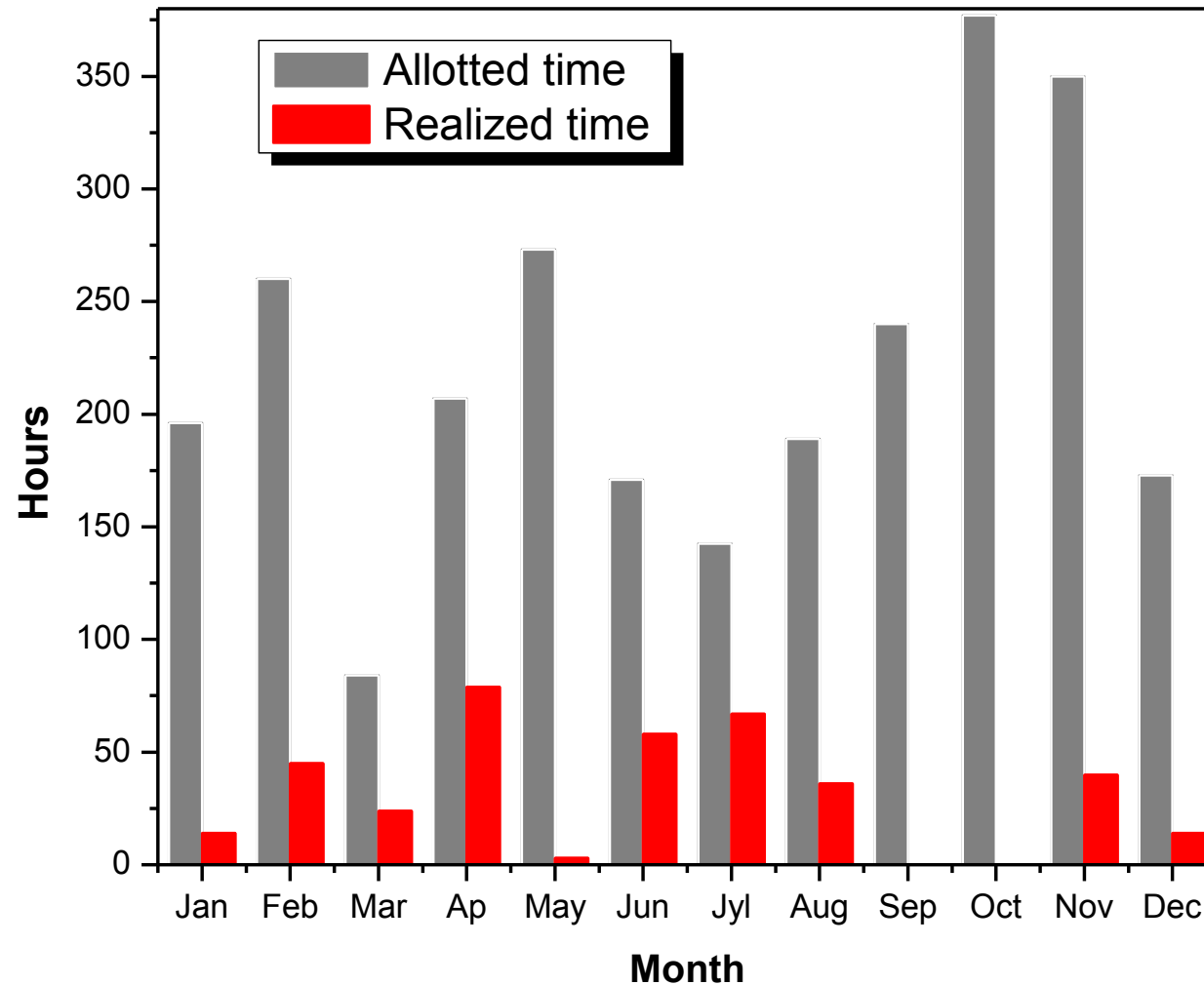
BAO researchers
Armenian researchers
Foreign researchers

Time distribution by methods

Spectral observations
Direct images
Speckle interferometry

Number of allotted and realized hours

Դիտողական ծրագրերի իրականացման տոկոսը

Principal investigator	Program	Percent
Magakian T. (BAO)	Spectral observations of young eruptive stars and reflection nebulae	15%
Pozanenko A.. (IKI, Russia)	Gamma-ray burst follow up observations	5%
Gigoyan K. (BAO)	Spectroscopic study of the Faint Catalina Surveys periodic variables	30%
Movsessian T., (BAO)	Integral field spectroscopy of Herbig-Haro jets	-
Gyullzadyan M. (BAO)	The investigation of star- forming galaxies	2%
Samsonyan A. (BAO)	[OIII] 5007 Å optical line in starbursts and AGN	45%
Hakopian S. (BAO)	Star-forming regions in galaxies	12%
Abrahamyan H. (BAO)	Spectral study of radio variable sources	15%
Karapetyan E. (YSU, Armenia)	Study of the objects with UV excess	15%
Melikian N. (BAO)	Speckle interferometry of close binaries	20%
Nikoghosyan E. (BAO)	The search and study the PMS stellar objects with H α emission	15%
Kondratyeva L., (FAI, Kazakhstan)	Variability of the young planetary nebulae	11%
Yeghiazaryan A. (BAO)	Spectroscopy of the galaxies with UV excess	-
Petrosyan G. (YSU, Armenia)	Spectral study of M type stellar objects	36%
Melikian N. (BAO)	H α stellar objects	3%

Great Paris Exhibition Telescope (refractor)
Paris, France (1900)

Yerkes Observatory (40" refractor)
Williams Bay, Wisconsin (1893)

Hooker (100")
Mt Wilson, California (1917)

(1979-1998)

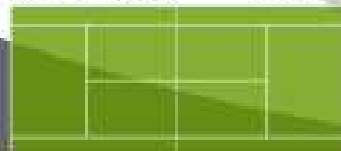
Multi Mirror Telescope
Mount Hopkins, Arizona

BTA-6 (Large Altazimuth Telescope)
Zelenchuksky, Russia (1975)

Large Zenith Telescope
British Columbia, Canada (2003)

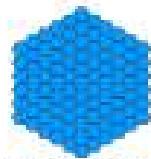
Hubble Space Telescope
Low Earth Orbit (1990)

James Webb Space Telescope
Earth-Sun L2 point (planned 2018)

Tennis court at the same scale

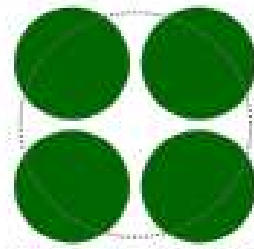
Large Sky Area Multi-Object Fiber Spectroscopic Telescope
Hebei, China (2009)

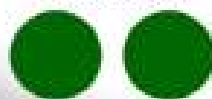
Hobby-Eberly Telescope
Davis Mountains, Texas (1996)

Large Binocular Telescope
Mount Graham, Arizona (2005)

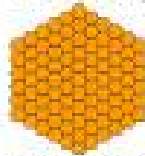

Very Large Telescope
Cerro Paranal, Chile (1998-2000)

Magellan Telescopes
Las Campanas, Chile (2000/2002)

Gran Telescopio Canarias
La Palma, Canary Islands, Spain (2007)

Southern African Large Telescope
Sutherland, South Africa (2005)

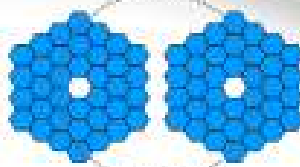
Large Synoptic Survey Telescope
El Parícut, Chile (planned 2020)

Giant Magellan Telescope
Las Campanas Observatory, Chile (planned 2020)

Overwhelmingly Large Telescope (cancelled)

(Arecibo) radio telescope at the same scale

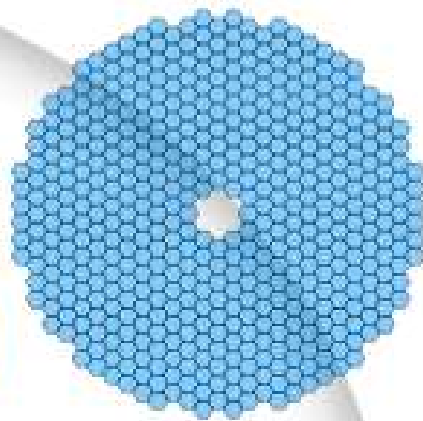
Keck Telescope
Mauna Kea, Hawaii (1993/1996)

Gemini North
Mauna Kea, Hawaii (1999)

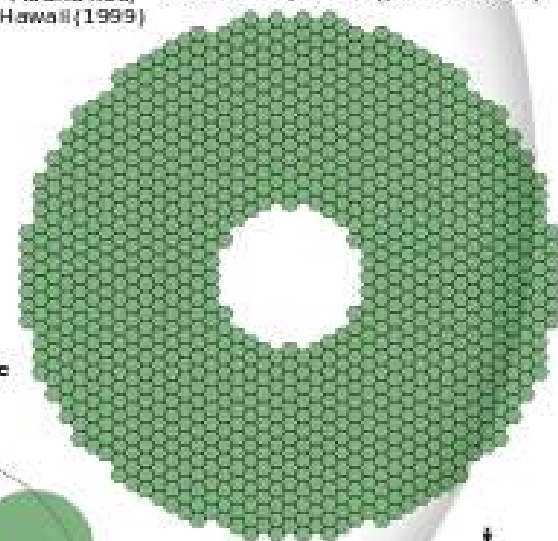
Gemini South
Cerro Pachón, Chile (2000)

Subaru Telescope
Mauna Kea, Hawaii (1999)

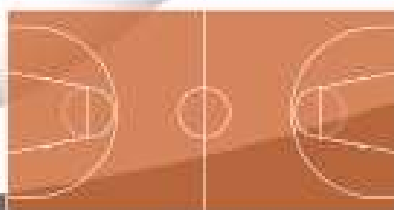
Thirty Meter Telescope
Mauna Kea, Hawaii (planned 2022)

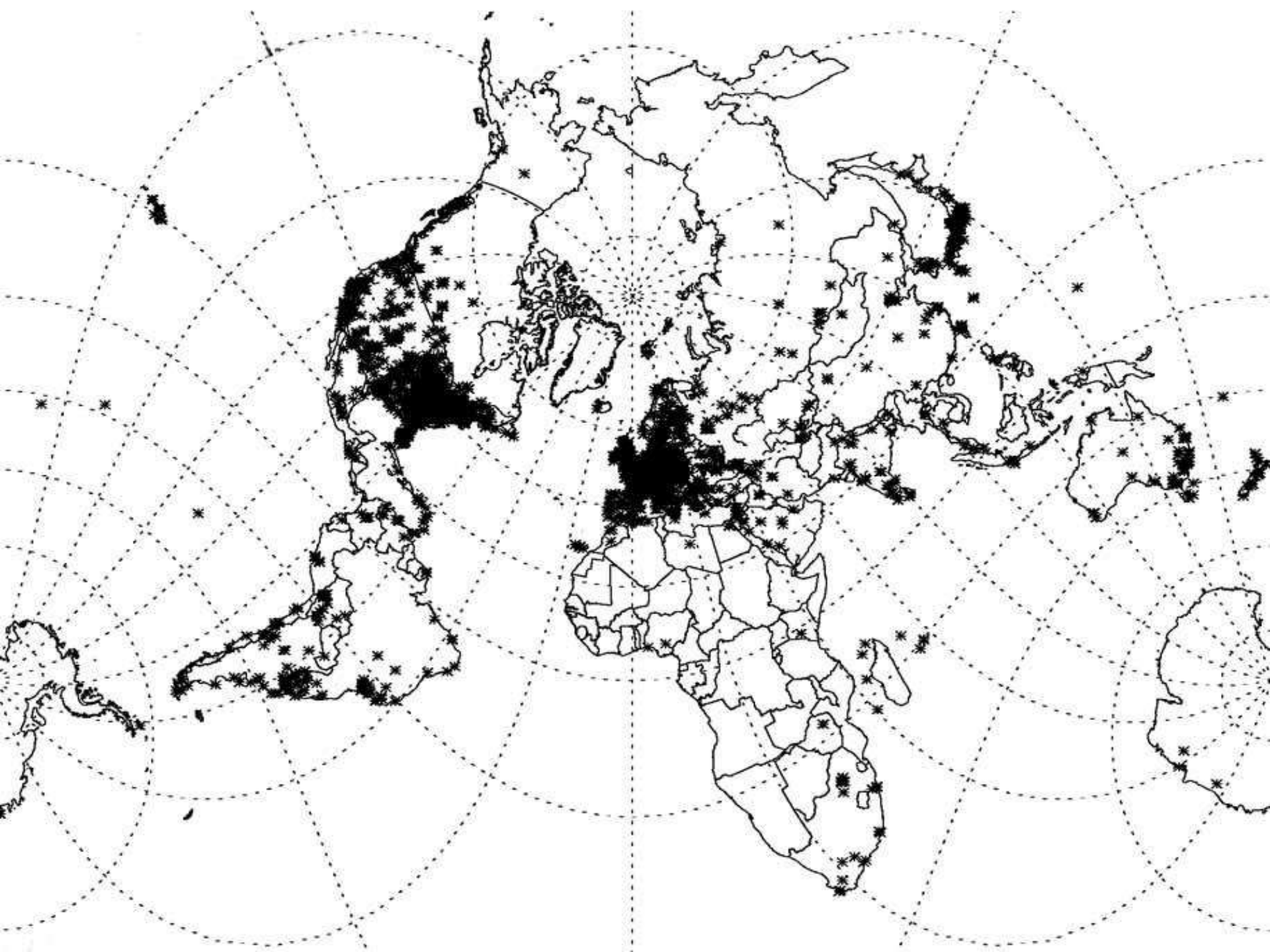
European Extremely Large Telescope
Cerro Armazones, Chile (planned 2022)

Human at the same scale

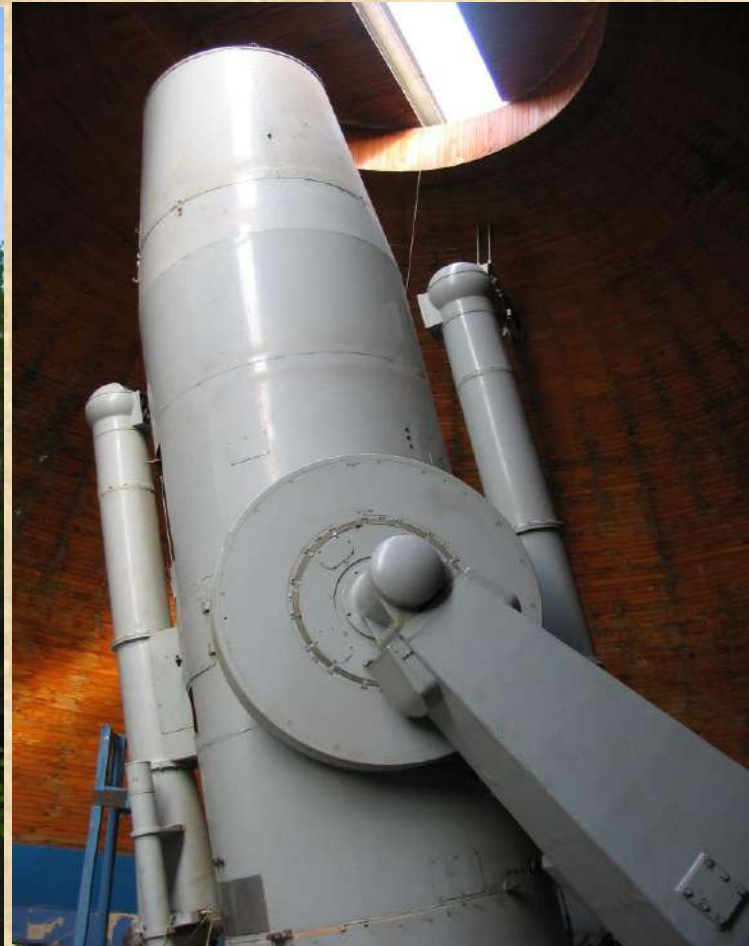
0 5 10 m
0 10 20 30 ft

Basketball court at the same scale

Շմիդտի համակարգի 1մ աստղադիտակ (102/132/213)

Աստղաինֆորմատիկայի բաժին

Բաժնի ղեկավար. **Դանիել Բաղդասարյան**

Բաժնի կազմը. Հասմիկ Մելքումյան, Հայկ Սարգսյան, Դերենիկ Անդրեասյան, Գոռ Միքայելյան

Գործունեություն.

- ❑ Համակարգչային ցանց, համացանց, ԲԱ համացանցային կայքէջ,
- ❑ Գիտական գրադարանի թվայնացում, դիտողական արխիվի թվայնացում,
- ❑ Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան,
- ❑ Հաշվողական աստղաֆիզիկա, աստղավիճակագրություն, մոդելավորում, անիմացիաներ, սիմուլյացիաներ, պատկերավորում, լաբորատոր աստղաֆիզիկա, այլ խնդիրներ

2018թ. կարևորագույն արդյունքներ.

ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագծի ընթացքը:

Վիրտուալ աստղադիտարանների հայ-գերմանական ծրագիրը՝ DFBS սպեկտրների առցանց ծառայությունը:

COST BigSkyEarth աշխատաժողովները և դպրոցները:

BYURAKAN ASTROPHYSICAL OBSERVATORY PLATE ARCHIVE PROJECT

[HOME](#) [BAO OBSERVATIONS](#) [DIGITIZATION PROJECTS](#) [PROJECT DESCRIPTION](#) [PROJECT TEAMS](#) [DATA ACCESS](#) [INTERACTIVE SKY MAP](#) [FOLLOW-UP PROJECTS](#) [DELIVERABLES](#) [RELATED LINKS](#)

Telescopes

Observers

Observing programs

Publications

BAO Plate Archive

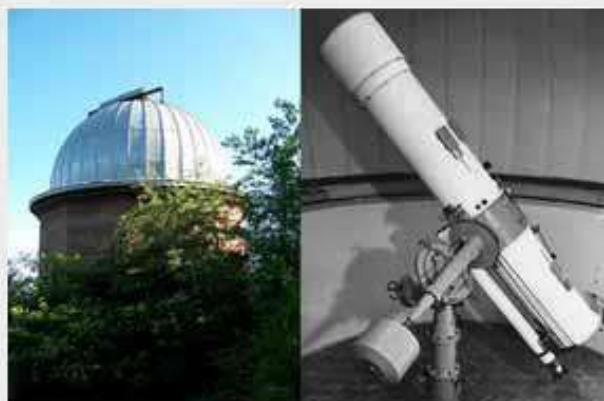

Byurakan Astrophysical Observatory (BAO) Plate Archive is one of the largest astronomical archives in the world and is considered to be BAO main observational treasure. Taking into account the hard work of Armenian astronomers and the work of BAO telescopes and other expensive equipment, as well as the results of their activities, one can say that the BAO Plate Archive is one of our national scientific values. Due to Viktor Ambartsumian's brilliant ideas and the mentioned observational work, RA Government has recognized BAO as National value.

Today BAO archive holds 37,500 astronomical plates, films or other carriers of observational data. However, previous observational and informational registration methods currently do not make it available to wide range of scientists, and especially its usage for solution of new research problems.

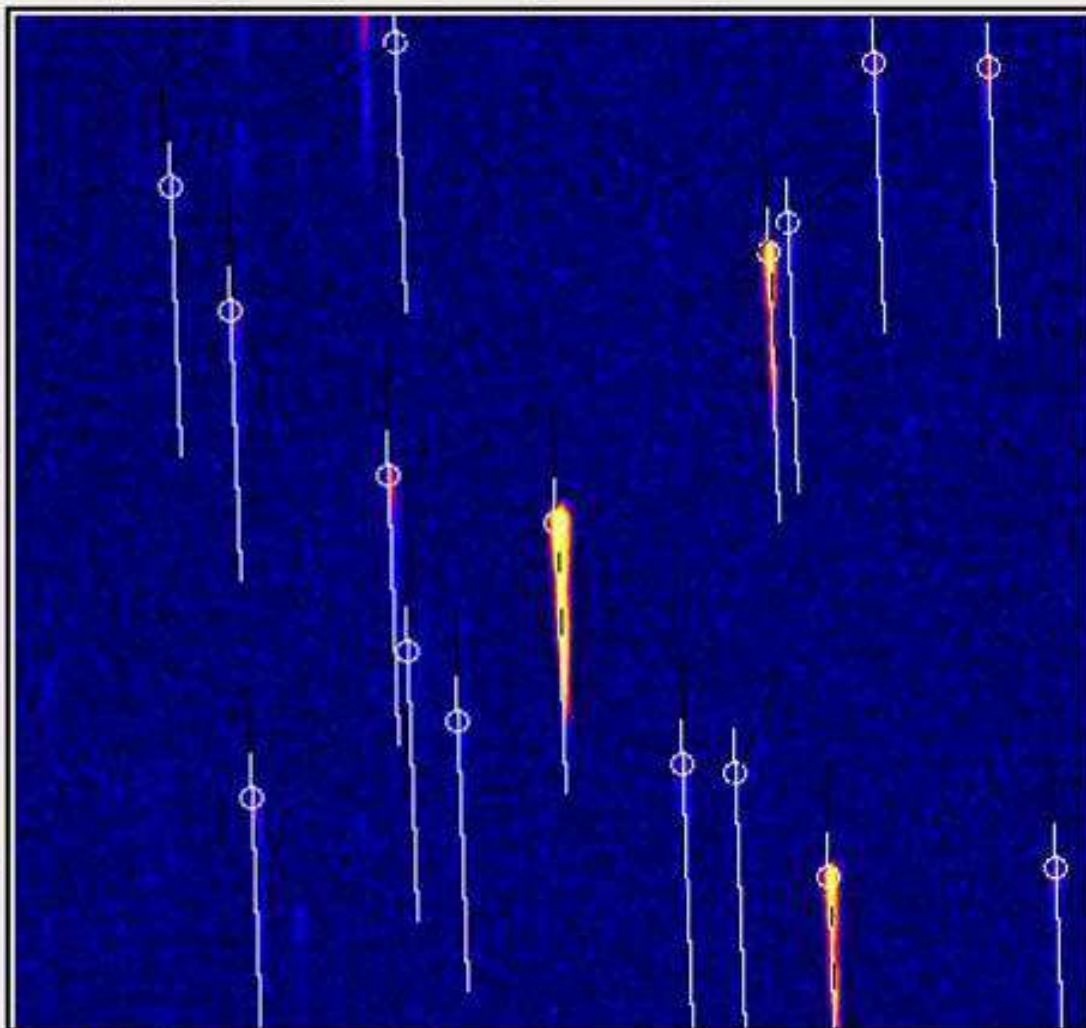
The digitization of astronomical plates and films pursues not only the maintenance task, but also it will serve as a source for new scientific research and discoveries, if only the digitized material runs according to modern standards and, due to its accessibility, it will become an active archive.

The project is aimed at compilation, accounting, digitization of BAO observational archive photographic plates and films, as well as their incorporation in databases with modern standards and methods, providing access for all observational material and development of new scientific programs based on this material.

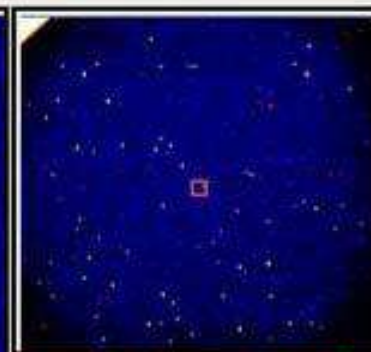

Main

Image | data | Setup | log | Help | local data |

Fits File: /fbs/images/fbs0005_cor.fits
file dati: /fbs/usn2/fbs0005_cor.coo
Density

Show

- ☒ Object positions
- ☒ Alignments
- ☒ Spectrum line

X: 4964 ra:14:21:13.702

Y: 5397 dec:+43:10:53.346

V: 11198

1275-08424526

Xlog

Ylog

ang: 92.30

Ell. .69

B: 12.24

B-usn 12.2

R: 11.91

R-usn 11.4

Flag: OK

s/n: 130.7

L: 120

Save | List save

bck= 11057.8/1.44

1275-08424526

☒ name
☒ coords

Find>

Auto | Manual | Mag | Finding |

Manual operations

Load Fits

Compute angle

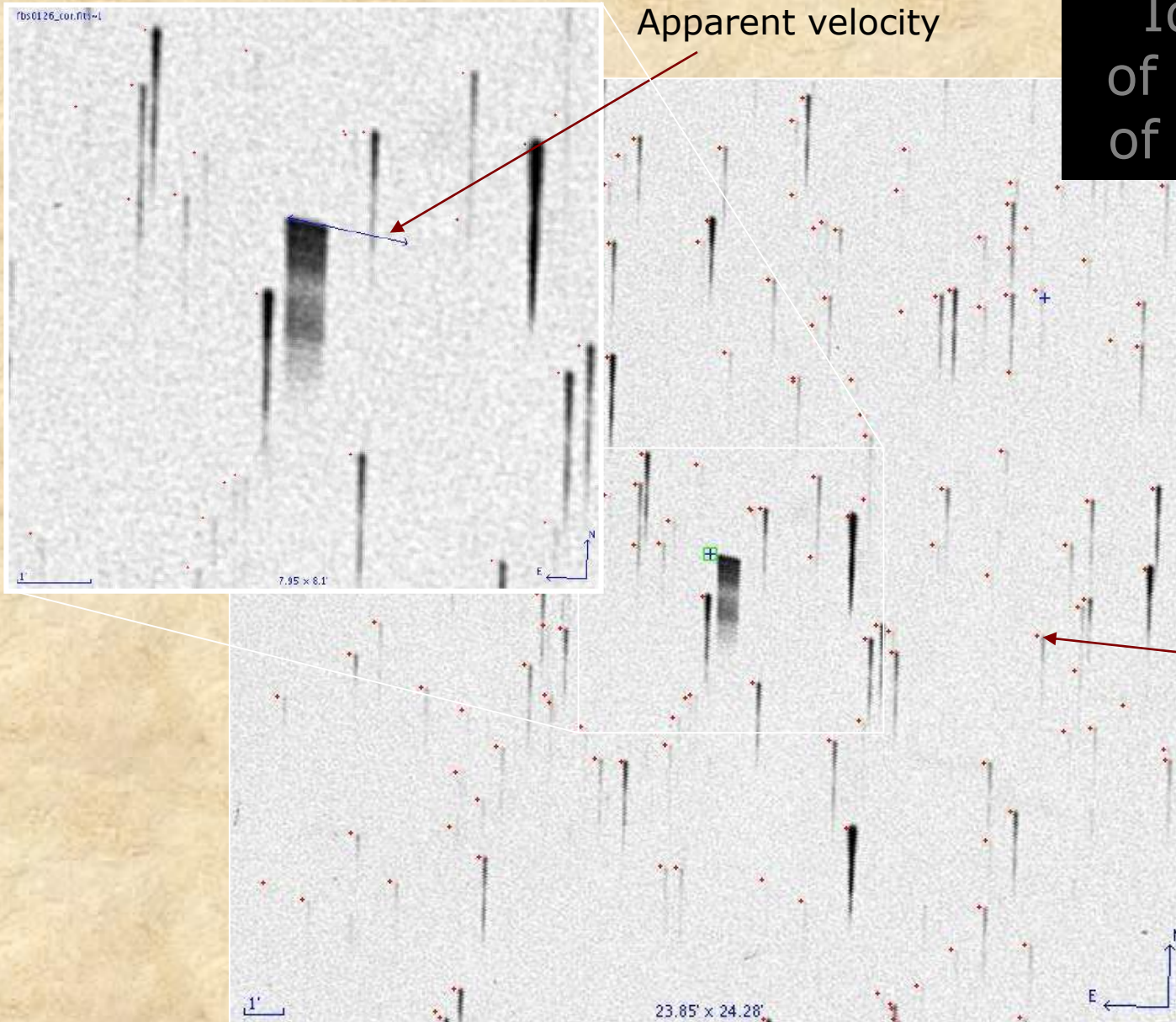

Get Spectra

Identification of the spectrum of 104 Klymene

Apparent velocity

USNO
stars
(in red)

Կիրառական աստղագիտության կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. **Հայկ Հարությունյան**

Կենտրոնի կազմը. Նորայր Մելիքյան, Ելենա Նիկողոսյան, Նաիրա Ազատյան, Գաբրիել Օհանյան, Հայկ Աբրահամյան, Գոռ Միքայելյան, Հասմիկ Անդրեասյան, Անի Գրիգորյան, Դերենիկ Անդրեասյան

2018թ. կարևորագույն կիրառական արդյունքը.

Համատեղ հայ-ռուսական կայանում 210 դիտողական գիշերների ընթացքում ընդհանուր առմամբ կատարվել են 420,000 չափումներ և վերականգնվել 630 ուղեծիր արհեստական արբանյակների համար:

Այլ գործունեություն. շինարարական և վերանորոգման աշխատանքներ

ՄԱՄ տարածաշրջանային կենտրոն

Կենտրոնի ղեկավար. **Արեգ Միքայելյան**

Կենտրոնի համակարգող՝ **Սոնա Ֆարմանյան**

Կենտրոնի կազմը՝ Հայկ Աբրահամյան, Գոռ Միքայելյան

Գործունեություն.

2018թ. OAD դրամաշնորհ

Regional Workshop

OAD/ROAD telecons

Business Plan

IAU Strategic Plan

2019թ. OAD դրամաշնորհ

2019թ. IAU100 Centennial

դրամաշնորհ

Այցելություն Հորդանան

Այցելություն Իրան

The International Astronomical Union's (IAU) Office of Astronomy for Development (OAD) has established new coordinating offices in Armenia, Colombia, Jordan, Nigeria and Portugal. Supporting the use of astronomy as a tool for development in specific regions and languages, the new partnerships form part of the IAU's decadal strategic plan — which aims to realize the societal benefits of astronomy.

The agreements were signed at the Hawaii Convention Centre in Honolulu, Hawaii, during the IAU's triennial General Assembly. The final signatures were received during a media event on Thursday 13 August 2015.

The five new offices will perform two important functions. Regional offices will coordinate astronomy for development activities in nearby countries, whilst language expertise centres will deal with language and/or cultural aspects. Each of the offices will be hosted by a local institution or consortium of institutes and supported in their efforts by regional partners.

The new coordinating offices of astronomy for development are as follows:

1. The South West Asian Regional Office, hosted at the Byurakan Astrophysical Observatory (BAO) in Armenia.
2. The Andean Regional Office, hosted at three collaborating institutions: Universidad de Los Andes (Colombia), Parque Explora-Planetario de Medellín (Colombia), and Sociedad Chilena de Astronomía (Chile).
3. The Arab Regional Office and Arabic Language Expertise Centre, hosted by the Arab Union for Astronomy and Space Sciences and located at the United Nations Regional Centre for Space Science and Technology Education in Jordan.
4. The West African Regional Office, hosted at the Centre for Basic Space Science (CBSS), National Space Research and Development Agency (NASRDA) in Nigeria.
5. The Portuguese Language Expertise Centre, hosted at Núcleo Interactivo de Astronomía (NUIA), in collaboration with the Institute of Astrophysics and Space Sciences in Portugal.

Together with existing offices around the world — the East Asian Regional Office and Chinese Language Expertise Centre in China, the East African Regional Office in Ethiopia, the South East Asian Regional Office in Thailand, and the Southern African Regional Office in Zambia — the OAD now comprises a network of eight regional offices and three language expertise centres.

2018թ. իրադարձությունները

- Գիտաժողովներ և այլ միջոցառումներ
- ԲԱ գիտաինժեներական անձնակազմի ժողովներ
- ԲԱ երիտասարդ գիտաշխատողների ժողով
- ԳԽ նիստեր
- ԲԱ գիտատեխնիկական հանձնաժողով
- Այլ հանձնաժողովների նիստեր
- ԲԱ վարչության նիստեր
- ԲԱ սեմինարներ
- Աշխատանքային խորհրդակցություններ
- Համագործակցության քննարկումներ

ԲԱ գիտական խորհուրդ

ԳԽ անդամներ. Արեգ Միքայելյան – նախագահ, Հայկ Հարությունյան – նախ. տեղ., Ելենա Նիկողոսյան – գիտքարտ., Աշոտ Հակոբյան, Արթուր Հակոբյան, Տիգրան Մադաթյան, Տիգրան Մովսիսյան, Արթուր Նիկողոսյան, Հովհաննես Պիկիցյան, Գագիկ Տեր-Ղազարյան

Ընդամենը 20 նիստ հունվար-նոյեմբեր ամիսներին: Հիմնական հարցերը.

- ԳՀ բաժինների հաշվետվություններ
- «Աստղաֆիզիկա» ամսագրում աստղադիտարանից ներկայացված հոդվածների ընդունման, գրախոսության և տպագրության կազմակերպման հարցերը
- ԲԱ երիտասարդ գիտաշխատակիցների խնդիրները: ԵՊՀ ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոնի հետ կապը: Օլիմպիական կադրերի արտահոսքը:
- ԲԱ գիտաշխատողների աշխատանքի արդյունավետության չափորոշիչների քննարկում
- ԲԱ գիտնականների աշխատավարձերի ձևավորման սկզբունքների ամփոփումը
- ԳՊԿ թեմատիկ ֆինանսավորման ներկայացրած հայտերի քննարկումը: ԲԱ դրամաշնորհային ծրագրերը և համագործակցությունները
- 6-րդ բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոցի (6BISS) և Վիկտոր Համբարձումյանի ծննդյան 110-ամյակին նվիրված կոնֆերանսի կազմակերպումը:
- ԲԱ գիտնականների որակավորում: ԲԱ գիտական անձնակազմի աշխատավարձերի բաշխումը և հաստիքաչափերը:
- ԳՀ բաժինների հետ հանդիպումների արդյունքները:
- 2.6մ աստղադիտակի ռազմավարության քննարկումը
- ԲԱ առաջիկա տարիների տեսլականը՝ ՀՀ նախագահին ներկայացնելու նպատակով
- Խոշոր նախագծեր և առաջատար գիտնականների մասնակցությունը:

ԲԱ Երիտասարդ գիտաշխատողների և ինժեներների խորհուրդ

Ղեկավարներ՝ *Ա. Սամսոնյան, Հ. Սարգսյան, Ն. Ազատյան*

- **6th Byurakan International Summer School**, 6BISS (6-րդ Բյուրականյան միջազգային ամառային դպրոց), 10-15 Sep 2018; 11 երկրների 32 ուսանող և 7 երկրների 11 դասախոս; ԵԳԱԾ դրամաշնորհ
- **Instability Phenomena and Evolution of the Universe**, International Conference dedicated to V. Ambartsumian's 110th anniversary, 17-21 Sep 2018, «Անկայուն երևույթները և Տիեզերքի էվոլյուցիան» թեմայով գիտաժողովը՝ նվիրված Վ. Համբարձումյանի 110 ամյակին, 16 երկրի 67 գիտնական
- **Փոքր աստղադիտակներ**: Կատարվել է Բյուրականի աստղադիտարանի փոքր դիտակների գույքագրում՝ 50 սմ Շմիդտ, 50 սմ A3T-14A, 40 սմ դիտակ

Երիտ. գիտաշխատողների քանակը, երիտ. գիտաինժեներական կազմը
Ասպիրանտների և հայցորդների խնդիրները, թեկնածուական թեզերի
առաջխաղացումը

ԵՊՀ ընդհանուր ֆիզիկայի և աստղաֆիզիկայի ամբիոն

ԲԱ աշխատակիցները որպես ԵՊՀ դասախոսներ .

Արարատ Եղիկյան

Աշոտ Հակոբյան

Հայկ Հարությունյան

Տիգրան Մաղաքյան

Տիգրան Մովսիսյան

Արթուր Նիկողոսյան

2018թ. - Վ. Համբարձումյանի անվ. միջազգային գիտական
մրցանակի կրթաթոշակները

Հայ-ռուսական (սլավոնական) համալսարան

ՀՀ ԳԱԱ ԳԿՄԿ

«Աստղաֆիզիկա» հանդես

ԲԱ աշխատակիցները «Աստղաֆիզիկայի» խմբկուլեգիայում.

Արթուր Նիկողոսյան – գլխավոր խմբագիր

Հայկ Հարությունյան – գլխավոր խմբագրի տեղակալ

Աշոտ Հակոբյան – պատասխանատու քարտուղար

Տիգրան Մաղաքյան

Արեգ Միքայելյան

Էլմա Պարսամյան

ԲԱ 2018թ. հոդվածները «Աստղաֆիզիկայում»

Ազդեցության գործակիցը, գրախոսությունները, Latex
Համացանցային կայքէջը

«ԲԱ հաղորդումներ»

Վիկտոր Համբարձումյան, 1946-1991, 63 հատոր

- Թեմաները՝ աստղագիտություն, աստղաֆիզիկա +
- Տպագրման հաճախականությունը, լեզուն, ձևաչափը՝ տարեկան 1-2, առցանց, անգլերեն: Շարունակել հատորների համարակալումը
- Խմբագրական կազմը՝ Հայկ Հարությունյան՝ գլխավոր խմբագիր, Տիգրան Մաղաքյան՝ գլխավոր խմբագրի տեղակալ, Ելենա Նիկողոսյան՝ պատասխանատու քարտուղար, Նորայր Մելիքյան, Արեգ Միքայելյան, Հովհաննես Պիկիչյան
- Գրախոսությունը՝ տեղական, ազդեցության գործակիցը՝ ԱԳ, 3 տարուց հետո
- ADS, այլ միջազգային տվյալների շտեմարաններ
- Համացանցային կայքէջ, նախկին բոլոր հատորները և համարները, խմբագրական կազմը, ընդունվող հոդվածների բնույթը, կանոններ հեղինակների համար, ևն
- 2018-ին՝ հատոր 65-1 (սեպտեմբեր) և 65-2 (դեկտեմբեր)

Վ. Համբարձումյանի անվ. միջազգային գիտական մրցանակ

Առաջարկվող ձևափոխություններ

- միջազգային նախադեպերը՝ Բալզանի միջազգային մրցանակ և այլ
- Գումարի կեսը հատկացնել հաղթողին, մյուս կեսն՝ օգտագործել համատեղ ծրագրերի համար՝ հաղթողի կամ հաղթողների ղեկավարությամբ
- Գիտահետազոտական նախագծեր
- 1-2-ամսյա աշխատակցություններ միջազգային կարևորագույն աստղագիտական կենտրոններում
- Միջոցառումների կազմակերպում
- Ուսանողական կրթաթոշակներ և այլն

BYURAKAN

ASTROPHYSICAL OBSERVATORY

[Home](#) [History](#) [Achievements](#) [Telescopes](#) [Activities](#) [Research Groups](#) [Staff](#) [Annual Reports](#) [AllSky](#)

Research

- Active Galaxies
- Archaeoastronomy and Cultural Astronomy
- Astrochemistry, Astrobiology and Exoplanets
- Astronomical Surveys
- Cosmic Compact Objects and Relativistic Gravity
- High Energy Astrophysics
- Non-Stable Phenomena
- Supernovae
- Theoretical Astrophysics
- Young Stellar Objects
- Individual Researcher - Gyulbudaghian Armen

Areg MICKAELIAN
Leading Research Associate
PhD
aregmick@yahoo.com
Director

Haik HARUTYUNIAN
Leading Research Associate
PhD
hhaik@bao.sci.am
Deputy Director

Elena NIKOGHOSYAN
Senior Research Associate
PhD
elena@bao.sci.am
Scientific Secretary

Surname	Name	Position	Scientific Degree	E-mail Address
ABRAHAMYAN	Hayk	Junior Research Associate		abrahamyanhayk@gmail.com
AKOPIAN	Ashot	Senior Research Associate	PhD	aakopian@bao.sci.am
AMIRKHANIAN	Artur	Research Associate	PhD	amir@bao.sci.am
ANDREASYAN	Ruben	Senior Research Associate	PhD	randrasy@bao.sci.am
ANDREASYAN	Hasmik	Junior Research Associate		handreasyan@bao.sci.am

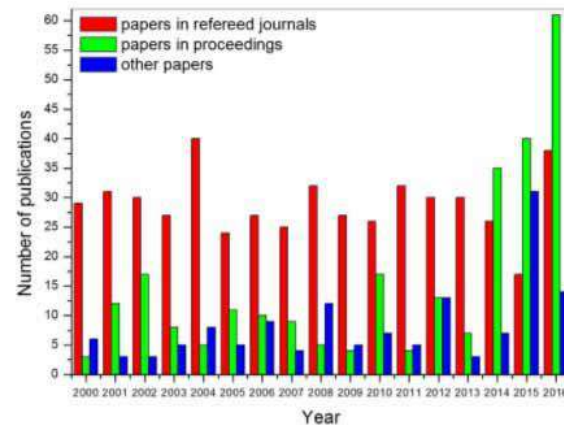
ԲԱ համացանցային կայքէջը

PUBLICATIONS BY THE BYURAKAN OBSERVATORY ASTRONOMERS IN 2000-2016

The publication lists are given according to the **ADS database**, however *Astrofizika* and *Astrophysics* (English translation of *Astrofizika*) have been merged, as well as Russian journals *Астрон. Ж. / Astron. Reports* and *Письма в Астрон. Ж. / Astron. Letters*. E-prints have been removed if later published in journals. Also, abstracts of papers presented in meetings have been removed if later published in proceedings. In addition, some publications absent in ADS have been added.

During the last 17 years (2000-2016), 81 Byurakan astronomers have published **894 papers** (yearly 52.6 in average), including **493 papers** (yearly 29.0 in average) in **37 refereed journals** (including *ApJ*, *AJ*, *A&A*, *MNRAS*, *ApSS*, *Astronomische Nachrichten*, *Astrophysics*, etc.), **247 papers in proceedings of 75 meetings** (including 60 in IAU symposia and colloquia and a few others at IAU GA Joint Discussions and Special Sessions), **42 electronic catalogs**, **22 books**, 35 e-prints, 37 abstracts, 6 papers in books, and 12 other papers. The year 2004 was the most productive with 40 papers in refereed journals. However, by the total number of papers 2016 was the best: 113 publications, including 38 in refereed journals.

Figure on the right: Distribution of the number of publications by BAO authors during 2000-2016. Papers in refereed journals, proceedings of meetings, and others are given separately.

PUBLICATION:

Select an option ▼
 Select an option
 By Year
 By Subject
 By Author
 By Type
 By Journal

IN ASTRONOMERS IN 2016 (113)

[All - 113](#), [Refereed Journals - 38](#), [Proceedings of Meetings - 6](#)

[ronic Catalogs - 5](#), [Books - 4](#), [E-Prints - 4](#), [Papers in Books - 0](#), [Other Publications - 0](#)

#	Authors	Title	Publication	Short	Vol	Issue	Pages	Month	Year
782	Arshakian, T. G.; Ossenkopf, V.	Wavelet-based cross-correlation analysis of structure scaling in turbulent clouds	Astronomy & Astrophysics	A&A	585		id.A96	Jan	2016
783	Ter-Kazarian, G.	On the physical nature of the source of ultraluminous X-ray pulsations	Astrophysics & Space Science	ApSS	361		id.11	Jan	2016
784	Hakobyan, A. A.; Karapetyan, A. G.; Barkhudaryan, L. V.; Mamont, G. A.; Kunth, D.; Petrosian, A. R.; Adibekyan, V.; Aramyan, L. S.; Turatto, M.	Properties of 500 SNe and their 419 hosts (Hakobyan+, 2016)	VizieR On-line Data Catalog. Originally published in: 2016MNRAS.456.2848H	VizieR		JMNRAS/456/2848		Feb	2016

ԲԱ համացանցային կայքէջը

ZTA 2.6m TELESCOPE
BYURAKAN ASTROPHYSICAL OBSERVATORY

Weather in Byurakan

MONDAY 3° -5° TUESDAY 4° -4° WEDNESDAY 5° -3° THURSDAY 5° -4°

theweather.com [info](#)

- Home
- Instrumentation and methods
- Applying for the time
- Schedule of current observations
- Schedule archive and Scientific report
- Acknowledge US

Description

The ZTA-2.6 telescope is the largest observational instrument of BAO. The telescope is located near vil. Byurakan at the altitude of 1406 m above sea-level. The coordinates of the site are longitude 40°20'29", latitude +44°16'29".

[View larger map](#)

©2017 Google - Map data ©2017 Google - Terms of Use - Report a map error

Main mirror diameter	260 cm
Mirror weight	4 tons
Mirror material	Sital
Mounting	Equatorial
Aperture ratio (D/F)	1:3.85
Primary focus	

Ինժեներա-տեխնիկական անձնակազմ

Ղեկավար՝ գլխավոր ինժեներ Աշոտ Պետրոսյան

Ինժեներների և տեխնիկների որակավորում՝ գլխավոր
ինժեներ, առաջատար ինժեներ, ավագ ինժեներ,
ինժեներ, կրտսեր ինժեներ, ավագ տեխնիկ, տեխնիկ

Դրույքաչափերի վերանայումը

Աշխատավարձերի վերաբաշխումը

Ներգրավումը աստղադիտակների աշխատանքում

Ինժեներական կադրերի մրցույթի հայտարարություն

Ինժեներ-ուսանողների ամառային պրակտիկա,
ամառային դպրոց (պայմանավորվածությունը
Ճարտարագիտական համալսարանի ռեկտորի հետ)

Դիտող աստղագետների կամ ասիստենտների հարցը

Ռոբոտային աստղադիտակներ

Տնտեսական աշխատանքներ 2018

Գլխավոր շենքում **սեմինարների սենյակի վերանորոգում և կահավորում**

Գլխավոր շենքում և հին լաբորատոր շենքում **աշխատասենյակների վերանորոգում**

Հյուրանոցի արտաքին **դռների և լուսամուտների փոխարինում**

Հյուրանոցի սենյակների **հատակների վերանորոգում**

Մեխանիկական արհեստանոցի տանիքի վերանորոգում

2.6մ աստղադիտակ տանող ճանապարհի բարեկարգում

2.6մ հենասյուների վերանորոգում

Փոքր աստղադիտակի տաղավարի վերանորոգում

Էքսկուրսիոն աստղադիտակ տանող ճանապարհի բարեկարգում

Niva-Chevrolet **ծառայողական ավտոմեքենայի ձեռքբերում**

Պարիսպների մասնակի վերանորոգում

Տեսագրող սարքերի տեղադրում (գլխավոր շենք, հյուրանոց,
Համբարձումյանի տուն-թանգարան)

Կազմակերպական / հանրային

ՄԱՄ տարածաշրջանային աստղագիտական կենտրոնի
գործառույթները: Սուսաննա Հակոբյան, Սոնա Ֆարմանյան,
Գոռ Միքայելյան

Հայկական աստղագիտական ընկերության գործառույթները
ԲԱ դրամաշնորհային ծրագրերի և համագործակցությունների
գրասենյակ: Անահիտ Սամսոնյան (H2020 Տիեզերքի ոլորտի
համակարգող -), Սոնա Ֆարմանյան (կրթական և հանրային
ծրագրերի համակարգող), Դիանա Արզումանյան

ԲԱ մամուլի քարտուղար: Մարիամ Պետրոսյան -

Հանրային կապերի գրասենյակ

Իրադարձությունների և միջոցառումների կազմակերպիչ

Այցելությունների կենտրոն և ծառայություն

ԲԱ թանգարան / Հայ աստղագիտության պատմության թանգարան

ԲԱ համացանցային կայքէջը. Գոռ Միքայելյան

ԲԱ ֆեյսբուքյան էջը

**ՀՀ ԳԱԱ Վ.Համբարձումյանի անվ. Բյուրականի աստղադիտարանի
ֆինանսավորման աղբյուրները 2016-2018թթ.**

		2016թ.	2017թ.	2018թ.
1	ԲՅՈՒՋԵ	265134.0	275745.8	243791.0
1.1	Բազային ֆինանսավորում	227799.3	227821.3	212830.7
1.2	Թեմատիկ ֆինանսավորում	21821.0	25983.1	9021.7
1.2	Պետական ֆինանսավորմամբ միջազգային ծրագրեր/ԳՊԿ/	Ⓢ	3135.9	3135.9
1.4	Երիտասարդ գիտաշխատողների աջակցության ծրագիր	Ⓢ	750.0	600.0
1.5	Գիտական աստիճանի հավելավճարներ	10637.0	9750.0	9900.0
1.6	Արդյունավետ գիտաշխատողների ծրագիր	2355.0	3240.0	3889.2
1.7	Ասպիրանտների կրթաթոշակ	900.0	737.5	585.4
1.8	Ասպիրանտների ղեկավարման վճարներ	521.7	521.7	207.1
1.9	Նվիրաբերություն ԳԱԱ	Ⓢ	1862.8	Ⓢ
1.1	Գործուղում.ԳԱԱ	Ⓢ	908.5	2271.0
1.11	Գիտ.միջոցառումներԳՊԿ	1100.0	1035.0	1350.0
2	ԱՐՏԱԲՅՈՒՋԵ	36962.7	88162.2	82980.6
2.1	Ծառայությունների մատուցման պայմանագրեր/Ռուսաստան	29716.0	75563.1	59010.9
2.2	Ծառայությունների մատուցում/այլ կազմակերպություններ	825.0	1617.3	2163.4
2.3	Ծառայությունների մատուցում/ՄՏՍ-Ղ.Տելեկոմ	600.0	480.0	1608.4
2.4	Էքսկուրսիա	1769.8	4796.1	11218.9
2.5	Վարձակալություն	2445.0	4111.8	2653.0
2.6	Բնակ.սպասարկում	144.0	160.0	497.5
2.7	Էլեկտրաէներգիայի փոխհատուցում	821.6	1423.9	1893.7
2.8	Նվիրաբերություն	120.0	10.0	3100.0
2.9	Դրամաշնորհ	356.1	Ⓢ	354.8
3	Այլ եկամուտներ	165.2	Ⓢ	480.0
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		302096.7	363908	326771.6

**ՀՀ ԳԱԱ Վ.Համբարձումյանի անվ.Բյուրականի աստղադիտարանի
2016-2018թթ-ի 11 ամիսների ծախսեր**

		2016թ.	2017թ.	2018թ.
1	Աշխատավարձ	193403.0	209816.8	202218.1
	Այդ թվում՝			
	Բազային ֆինանսավորմամբ	Ⓢ	Ⓢ	138577.7
	Քաղ.իր.պայմանագրով	22836	19580	24759
2	Էլեկտրաէներգիա	13312.6	17489.0	12063.0
3	Գազ	2200.2	3800.0	2407.4
4	ԱԱՀ	Ⓢ	Ⓢ	4422.9
5	Տրանսպորտ	6200.0	12408.2	8912.6
6	Ավտոմեքենայի ձեռքբերում	Ⓢ	Ⓢ	2312.9
7	Տնտեսական գույք և ապրանքներ	6472.0	11330.0	9097.5
8	Շինանյութ և շին. ապրանքներ	21956.0	45986.7	15350.5
9	Համակարգչային տեխնիկա	2106.0	3700.0	3986.4
10	Ներկայացուցչ.և միջոցառման կազմակերպում	4456.3	3650.6	4527.6
11	Սարքավորում	13427.0	Ⓢ	3560.6
13	Գործուղում	7200.0	5862.7	11121.8
	Այդ թվում՝ փոխհատուցում			
	ԳԱԱ-ի կողմից	Ⓢ	Ⓢ	2271.9
	Հրավիրող կողմից	Ⓢ	Ⓢ	1873.0
14	Ընթացիկ ծախսեր	14810.7	17600.0	9862.4
Ընդամենը		285543.8	331644.00	289843.7

Գիտական գործունեությանը նպաստող ծախսեր

1. Աշխատավարձ (2018թ. ավելացում); ԳԿ այլ
2. Լրացուցիչ գիտական, գիտատեխնիկական, գիտակազմակերպական, կիրառական աշխատանք՝ 2.6մ աստղադիտակի պատասխանատու դիտողներ, ԲԱ դիտողական արխիվի թվայնացման նախագիծ, Ռոսկոսմոսի տիեզերական մնացորդային բեկորների մշտադիտումներ, ՄԱՄ տարածաշրջանային աստղագիտական կենտրոն ևն
3. Պարգևատրումներ՝ 13-րդ աշխատավարձ, լրացուցիչ
4. Գիտական գործուղումների աջակցություն
5. Գիտական սարքավորումների ձեռքբերում և արդիականացում
6. Համակարգչային տեխնիկա
7. «Աստղաֆիզիկա» և «ԲԱ հաղորդումներ» ամսագրերի հոդվածների խրախուսում՝ 80000, 40000 և 20000 ՀՀԴ
8. Երիտասարդ 3 գիտաշխատողների հավելավճարներ (2017-2018 թթ.)
9. Աշխատասենյակների վերանորոգում

ՀՀ ԳԱԱ հանձնարարականները

1. Հաստատվել է ԲԱ կառուցվածքը, որը ներառում է ութ գիտահետազոտական (ԳՀ) բաժին և մեկ ԳՀ խումբ, երեք ենթակառուցվածքային ստորաբաժանում (Դիտողական աստղագիտություն, Աստղաինֆորմատիկա և Կիրառական աստղագիտություն), հաշվապահություն, ինժեներատեխնիկական և տնտ. անձնակազմ: Ստեղծվել են ժամանակակից ուղղություններով ԳՀ բաժիններ:
2. Գիտական անձնակազմի տեսակարար կշիռն ավելացնելու նպատակով գիտական բաժիններում աշխատանքի է ընդունվել 5 աշխատակից: Ներկայումս կա 41 ԲԱ գիտաշխատակից և 1 ասպիրանտ:
3. Հեղինակավոր միջազգային հանդեսներում տպագրվող հոդվածների թիվը: Այդ նպատակով հաջողվել է ընդգրկվել «Astronomy and Astrophysics» հանդեսում առանց էջավճարի տպագրվող երկրների ցանկում:

Խնդիրներ

- ԲԱ ռազմավարությունը, դիտակաների ռազմավարությունը
- Մասնակցությունը միջազգային խոշոր ծրագրերին
- Ժամանակակից դիտողական սարքավորման պակասը
- Աստղադիտակաների ռազմավարությունը, 2.6մ աստղադիտակի անարդյունավետ աշխատանքը
- Երիտասարդ մասնագետների պակասը, կադրերի ներհոսքը
- Մասնագիտական խորհուրդը, դոկտորական և թեկնածուական պաշտպանություններ
- Որակյալ ինժեներների պակասը
- Ժամանակակից գիտական միջավայրի ստեղծումը
- Գիտության թերի ֆինանսավորումը
- Միջնյուղային գիտությունների թերի զարգացումը
- ԲԱ համացանցային կայքէջը
- ԲԱ շինությունների վերանորոգման կարիքը
- Աստղագիտ. կրթության հարցերը, (հայերեն) համացանցային էջեր
- Բարեփոխումների դանդաղ ընթացքը

Գիտական գործունեության ամփոփ արդյունքներ

Դիտողական գիշերներ	72
Գրախոսվող հոդվածներ	50+
Հոդվածներ գիտաժողովների նյութերում	12+
Գրքեր և ժողովածուների խմբագրում	2
Ընդամենը հրապարակումներ	64+
Գիտաժողովներ և այլ միջոցառումներ	18
Մասնակցություն գիտաժողովներին և դպրոցներին	40
Զեկուցումներ	85
Սեմինարներ	25
Գիտաինժեներական անձնակազմի ժողովներ	3
ԳԽ նիստեր	20
Տնօրինության նիստեր	22
Աշխատանքային խորհրդակցություններ	30
Գործուղումներ	69
Գիտնականների այցելություններ	91
Նախագծեր և դրամաշնորհներ	14

Հայկական աստղագիտությունը 2000-2018թթ.

- 2001 **ՄԱՄ կոլոքվիում #184.** *ԱԳՄ շրջահայություններ*
- 2001 ՀԱԸ հիմնադրումը, ԵԱԸ-ի անդամ
- 2005 **Հայկական վիրտուալ աստղադիտարան (ՀՎԱ), ՎԱՄԱ**
- 2006 **Բյուրականյան միջազգ. ամառային դպրոցներ (BISS)**
- 2007 **JENAM-2007.** *Մեր անկայուն Տիեզերքը*
- 2009 **Վ. Համբարձումյանի անվ. միջազգային գիտ. մրցանակ**
- 2010 3BISS / ՄԱՄ ISYA-2010
- 2011 **Մարգարյանի շրջահայությունը և DFBS-ը՝ UNESCO-ի «Աշխարհի հիշողություն» միջազգ. գրանցամատյան**
- 2013 ՀՀ ազգային արժեք: 2.6մ դիտակի հայելապատում
- 2013 ICRA Net հայկական մասնաճյուղ
- 2013 **ՄԱՄ գիտաժողով #304:** *ԱԳՄ բազմալիքային շրջահայություններ և ուսումնասիրություններ*
- 2015-2016 **ՄԱՄ ՀԱԱ/ՀԱԿԱ ԱԶՏԳ** Հայաստանում
- 2017 Հայաստանը միանում է **A&A** եվրոպ. ամսագրին

Շնորհակալություն